

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

Redovisning av effekter av ändrade valutakurser i koncerner

- Är den jämförbar?

2010-05-28

Magisteruppsats i företagsekonomi
Externredovisning, VT 2010

Författare

Frida Käll-Lundberg 860220

Tove Nyqvist 860906

Handledare

Anki Walldén och Jan Marton

Abstract

Companies' communication to shareholders and other stakeholders are for the most part through the financial statements. It is therefore important that the information is accounted for in a similar way by the companies so that stakeholders can easily compare their financial position. IASB's mindset emphasizes comparability as one of the most important qualitative characteristics of financial statements. This means that comparability is a prerequisite for that the information provided in the financial statements must be useful to the users. The vast majority of Swedish companies are in some way trading across the borders of Sweden and thus they are exposed to currency risks of varying degrees. In 2008 and 2009 the currency markets was turbulent and the Swedish krona varied significantly in value against the euro and U.S. dollar which affects the companies accounting. It leads to the study's main research question: Is the accounting for the effects of changes in foreign exchange rates comparable?

The study was conducted by interviewing representatives of five groups listed on the Stockholm Stock Exchange Nasdaq OMX. Furthermore, the groups' financial statements have been reviewed for presentation of currency effects. Empirical data have then been analyzed to identify similarities and differences between groups to see if the management and presentation of the currency effects are comparable. The survey showed that accounting for the effects of currency change is comparable regarding the parts where companies are acting similarly. For example, in how they collect their currency effects, how they calculate them and how they compile and use the information internally. However, the survey found differences in the external presentation of the groups' financial statements. For example, they known records in different ways and the amount of information vary. This means that the information is not comparable to the users of financial statements.

Sammanfattning

Bolagens kommunikation till aktieägarna och övriga intressenter sker till största del via årsredovisningen. Därför är det viktigt att informationen redovisas på ett likartat sätt av bolagen så att intressenterna lätt kan jämföra deras finansiella ställning. IASB:s föreställningsram lyfter fram jämförbarhet som en av de viktigaste kvalitativa egenskaperna i redovisningen. Det innebär att jämförbarhet är en förutsättning för att informationen som ges i de finansiella rapporterna skall vara användbar för användarna. De allra flesta svenska bolagen bedriver på något sätt handel över Sveriges gränser och därmed exponeras de mot valutarisker av olika grad. Under åren 2008 och 2009 var det turbulent på valutamarknaderna och den svenska kronan varierade mycket i värde i förhållande till euron och amerikanska dollar vilket påverkar företagets redovisning. Det leder fram till studiens övergripande forskningsfråga: Är redovisningen av effekten av valutaförändring jämförbar?

Studien har genomförts genom att intervjua representanter från fem koncerner noterade på Stockholmsbörsen Nasdaq OMX. Vidare har koncernernas årsredovisningar granskats avseende presentationen av valutaeffekter. Empirin har sedan analyserats för att identifiera skillnader och likheter mellan koncernerna för att se om hanteringen och presentationen av valutaeffekter är jämförbar. Undersökningen visade att redovisningen av effekterna av valutaförändring är jämförbar i de delar där bolagen agerar likartat. Till exempel i hur de samlar in sina valutaeffekter, hur de räknar ut dem och hur de sedan sammanställer och använder informationen internt. Däremot skiljer sig den externa presentationen av redovisningen åt. Till exempel benämns posterna på olika sätt och mängden information varierar. Det gör att informationen inte är jämförbar för användarna av årsredovisningen.

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till våra respondenter Charlotte Müntzing, Susan Lewin, Javier Gutierrez, Magnus Attoff, Robert Hultgren, Fredrik Högberg och Roger Sandin som har tagit sig tid att svara på våra frågor. Vi vill även rikta ett tack till våra handledare Anki Walldén och Jan Marton samt till de opponenter som har kommit med synpunkter och idéer under uppsatsprocessen.

Frida Käll-Lundberg

Tove Nyqvist

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Problemformulering.....	3
1.3 Syfte.....	3
1.4 Avgränsning.....	3
2. Metod.....	4
2.1 Val av undersökningsmetod.....	4
2.1.1 Intervjuer.....	4
2.1.2 Granskning av årsredovisningar.....	5
2.2 Metodavgränsning.....	6
2.3 Ansatser vid presentation och analys av empirin.....	6
2.4 Studiens giltighetsanspråk.....	7
2.4.1 Reliabilitet.....	7
2.4.2 Validitet.....	7
2.5 Källkritik.....	8
3. Referensram.....	10
3.1 Referenser.....	10
3.1.1 IASB.....	10
3.1.2 IAS 21.....	10
3.2 Litteratur.....	11
3.2.1 Valutarisker.....	11
3.2.2 Jämförbarhet i redovisningen.....	13
3.2.3 Kommunikation mellan bolag och aktieägare.....	15
4. Empiri.....	18
4.1 Volvo.....	18
4.1.1. Transaktionsexponering och riskhantering.....	18
4.1.2 Omräkningsexponering.....	18
4.1.3. Valutakurser.....	18
4.1.4. Granskning av Volvos årsredovisning.....	19
4.2. SKF.....	20
4.2.1. Transaktionsexponering och riskhantering.....	21
4.2.2 Omräkningsexponering.....	22
4.2.3. Valutakurser.....	22
4.2.4. Granskning av SKF:s årsredovisning.....	22
4.3 Ericsson.....	24
4.3.1. Transaktionsexponering och riskhantering.....	24
4.3.2 Omräkningsexponering.....	25
4.3.3. Valutakurser.....	25
4.3.4. Granskning av Ericssons årsredovisning.....	26
4.4 Sandvik.....	28
4.4.1. Transaktionsexponering.....	28

4.4.2 Omräkningsexponering	28
4.4.3. Valutakurser	29
4.4.4. Granskning av Sandviks årsredovisning	29
4.5 Atlas Copco	30
4.5.1. Transaktionsexponering och riskhantering	31
4.5.2 Omräkningsexponering	31
4.5.3. Valutakurser	32
4.5.4. Granskning av Atlas Copcos årsredovisning	32
5. Analys och tolkning av empiri	34
5.1 Intervjuer	34
5.2 Granskning av årsredovisningar	36
6. Slutsats	38
6.1 Är redovisningen av effekten av valutaförändring jämförbar?	38
7. Avslutande diskussion	40
7.1 Författarnas kommentarer	40
7.2 Förslag till fortsatt forskning.....	40

Figurförteckning

Fig. 1 Valutafluktuationer.....	2
Fig. 2 Respondenter.....	4
Fig. 3 Redovisningsprocessen.....	14

Bilagor

Bilaga 1	a
----------------	---

---

1. Inledning

I följande kapitel presenteras bakgrunden till studien och forskningsproblemet med dess frågeställningar beskrivs. Även syftet och dess avgränsning presenteras.

1.1 Bakgrund

Tanken med en enad europeisk union har funnits sedan lång tid tillbaka. Redan 1967 bildades europeiska gemenskapen (EG). Sedan dess har antalet medlemsländer ökat till 27 stycken och arbetet med att förena länderna fortgår löpande¹. Ett område där utvecklingen gått framåt med stora steg de senaste åren är harmoniseringen av bolagens redovisning. Europeiska unionen (EU) antog 2002 ett gemensamt regelverk utvecklat av International Accounting Standards Board (IASB), tidigare International Accounting Standards Committee (IASC). Deras standarder benämns International Financial Reporting Standards och International Accounting Standards (IFRS/IAS). Sedan 1 januari 2005 är det i Sverige ett lagstadgat krav att börsnoterade koncerner skall följa IFRS/IAS i sin koncernredovisning². IASB:s standarder är av principbaserad karaktär. Det innebär att regelverket endast ger vägledning om hur olika ekonomiska händelser skall redovisas. Sedan är det upp till användarna själva att tolka standarderna och göra egna professionella bedömningar. Det finns därmed inga direkta lösningar och regler på specifika situationer³.

De primära intressenterna för IFRS/IAS -regelverket är investerarna⁴. Bolagens kommunikation till aktieägarna och övriga intressenter sker till största del via årsredovisningen. Därför är det viktigt att informationen redovisas på ett likartat sätt av bolagen så att intressenterna lätt kan jämföra deras finansiella ställning. IASB:s föreställningsram lyfter fram jämförbarhet som en av de viktigaste kvalitativa egenskaperna i redovisningen. Det innebär att jämförbarhet är en förutsättning för att informationen som ges i de finansiella rapporterna skall vara användbar för användarna.⁵ I föreställningsramen framgår att användarna skall kunna jämföra olika bolag med varandra samt varje enskilt bolag över tid⁶. Även forskare menar att jämförbarhet i den finansiella rapporteringen är en viktig del i att skapa redovisning med hög standard⁷. Jämförbarhet i redovisningen ökar även användbarheten och värdet av densamma⁸. Behovet av jämförbarhet kan skilja sig åt beroende på vilka intressenterna är men för investerarna är jämförbarhet både mellan bolag och mellan

---

¹ www.eu-upplysningen.se 2010-04-07

² Europaparlamentet och rådets förordning nr 1606/2002 av den 19 juli 2002.

³ Marton m.fl., (2008) "IFRS i Teori och Praktik" s. 41

⁴ "Internationell redovisningsstandard i Sverige" (2008) IFRS/IAS s.12

⁵ "Internationell redovisningsstandard i Sverige" (2008) IFRS/IAS s.14

⁶ "Internationell redovisningsstandard i Sverige" (2008) IFRS/IAS s.16

⁷ Krisement, Vera M (1997) "An approach for measuring the degree of comparability of financial accounting information." *The European Accounting Review* vol. 6, nr 3, s. 465-485.

⁸ Barlev och Haddad (2007) "Harmonization, Comparability, and Fair Value Accounting" *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, pp. 495-509

är viktigt för att de skall kunna välja ut det bästa investeringsalternativet⁹. Mot bakgrund av föregående resonemang är det viktigt att i varje del av redovisningen sträva efter så hög grad av jämförbarhet som möjligt.

Sverige är i dag ett land med en globaliserad ekonomi där handel över gränserna ständigt ökar. 2007 var Sveriges import och export ungefär lika stora och utgjorde vardera cirka 50 procent av BNP¹⁰. Värdet av Sveriges varuexport uppgick samma år till 1 141 miljarder kronor medan varuimporten uppgick till 1 020 miljarder kronor¹¹. Det innebär att de allra flesta svenska bolagen på något sätt bedriver handel över Sveriges gränser och därmed exponeras mot valutarisker av olika grad.

Under åren 2008 och 2009 var det turbulent på valutamarknaderna och den svenska kronan varierade mycket i värde vilket visas i nedanstående diagram. Det kan till stor del förklaras av finanskrisen som inföll september år 2008¹². Från hösten 2008 till våren 2009 steg dollarn med drygt 40 procent i förhållande till den svenska kronan. Under samma period steg euron med drygt 20 procent i förhållande till den svenska kronan.¹³ Valuta är alltså en variabel som kan variera mycket vilket påverkar de bolag som är exponerade mot olika valutor.

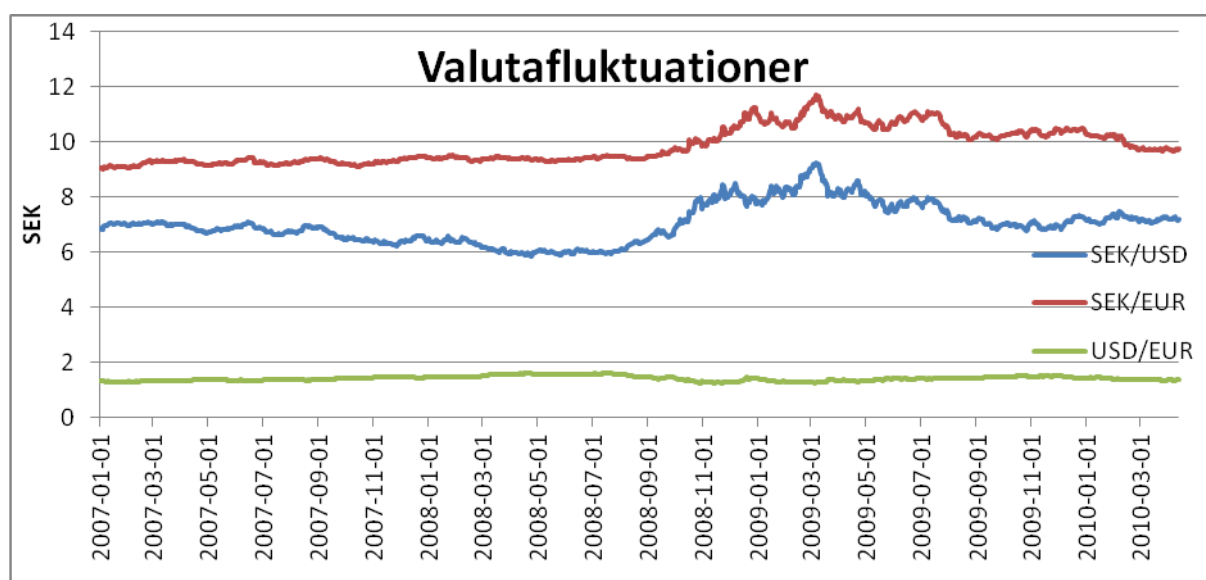

Fig. 1 Valutafluktuationer 1¹⁴

Valutafluktuationer påverkar bolagens redovisning på flera sätt. En effekt som uppstår är tranaktionseffekten. Om en legal enhet har transaktioner till följd av inköp och försäljning i en annan valuta än sin funktionella valuta, varierar inbetalningarna i takt med valutakursen även om priset i den funktionella valutan är detsamma. En annan effekt som påverkar redovisningen är omräkningseffekten. Den uppstår när koncernen skall räkna om utländska

⁹ Ijiri, Yuji (1995) "Segment Statements and Informativeness Measures: Managing Capital vs. Managing" Resources *Accounting Horizons* Vol. 9 No. 3 September 1995 pp. 55-67

¹⁰ Remissyttrande, Betänkande av Exportutredningen, SOU 2008:90

¹¹ www.scb.se/statistik/HA/HA0201/2008M02D/HA0201_2008M02D_SM_HA22SM0801.pdf 2010-04-15

¹² www.ekonomifakta.se/sv/Artiklar/2008/December/Turbulens-pa-valutamarknaden/ 2010-04-13

¹³ www.oanda.com 2010-04-12

¹⁴ www.oanda.com 2010-04-12

dotterbolagens resultat- och balansräkningar till koncernens rapporteringsvaluta. Standarden som styr redovisningen av valutaeffekter är IAS 21.¹⁵ Det finns således flera aspekter som koncernen måste ta hänsyn till när koncernredovisningen skall upprättas.

1.2 Problemformulering

Stora koncerner kan ha transaktioner i utländska valutor såväl som verksamheter i utlandet, vilket medför en omfattande valutahantering. Det har i media riktats kritik mot de svenska börsnoterade koncernernas redovisning av valutadifferensers påverkan¹⁶. Kritiken gör gällande att informationen om effekterna är bristfällig. Det gör det intressant att undersöka om redovisningen av valutaeffekter är jämförbar mellan bolag.

Ovanstående bakgrund leder fram till forskningsfrågan:

- *Är redovisningen av effekten av valutaförändring jämförbar?*

För att få svar på forskningsfrågan används följande underfrågor:

- *Hur hanteras effekter av valutaförändringar i respektive koncern?*
- *Skiljer sig presentationen av valutaförändringars påverkan i årsredovisningarna, i så fall på vilket sätt?*

1.3 Syfte

Genom att undersöka hur bolagen redovisar sina effekter av valutaförändringar och deras påverkan på redovisningen vill vi visa skillnader och likheter mellan de undersökta koncernerna. Vi vill ge ökad förståelse för ämnet och belysa de områden som eventuellt kan vara problematiska. Vår förhoppning att studiens resultat skall vara användbar för såväl de som upprättar redovisningen som de som använder sig av den.

1.4 Avgränsning

Undersökningen avgränsas till att studera jämförbarhet mellan de utvalda koncernerna. Jämförbarhet över tid undersöks således inte. Studiens fokus ligger på redovisning av effekter av ändrade valutakurser som redovisas enligt IAS 21. Dock har området valutaeffekter en stark koppling till säkringsredovisning, varför vi tar hänsyn till att olika säkringsalternativ påverkar bolagens valutaeffekter.

---

¹⁵ ”Internationell redovisningsstandard IFRS/IAS” (2008) s. 361-370

¹⁶ Malmqvist, Peter ”Fokuserad kritik kan göra redovisningsreglerna bättre” Dagens Industri 2009-08-20; Hedberg, Christer ”Redovisning fortfarande på låg nivå” Svenska Dagbladet 1996-10-20; Hedberg, Christer ”Dramatisk förändring är på gång” Svenska Dagbladet 1996-10-24; Hedberg, Christer ”Informationsmissar – Bolagen syndar med valutaeffekterna” Svenska Dagbladet 1998-10-07

---

2. Metod

Nedan presenteras och motiveras den metod som valts för att besvara forskningsfrågan. Både hur själva undersökningen genomförts och vilken metod som sedan använts när det empiriska materialet har analyserats beskrivs. Presentationen följs av en utvärdering av studiens giltighetsanspråk samt ett avsnitt där källkritiken behandlas.

2.1 Val av undersökningsmetod

För att kunna besvara studiens frågor har vi valt att samla in data på två olika sätt. Både genom intervjuer och genom granskning av koncernernas årsredovisningar.

2.1.1 Intervjuer

Vi har valt att intervjua representanter från fem stycken svenska koncerner som är noterade på Stockholmsbörsen Nasdaq OMX. Bolagen vi har valt är Volvo, SKF, Sandvik, Atlas Copco och Ericsson. Syftet är att ta reda på hur deras redovisning av valutaeffekter går till. Svaren jämförs sedan för att identifiera skillnader och likheter mellan koncernernas tillvägagångssätt. Intervjuerna har varit delvis strukturerade där vi har haft en viss förförståelse för ämnet men ändå velat lämna en flexibel öppning för respondenterna att belysa nya synvinklar¹⁷. Trots att vi bett de intervjuade att beskriva konkreta händelser och handlingar anser vi att intervjuerna skall betraktas som kvalitativa då de inte är standardiserade utan mer har karaktären av ett samtal. Kvalitativ metod innebär analyser om få objekt där det primära kunskapsytet är att nå förståelse snarare än förklaring¹⁸. Undersökningar som är kvalitativa är mer flexibla till sin karaktär än kvantitativa och tillåter forskaren att få en djupare förståelse om objektet¹⁹. Flexibla intervjuer är enligt oss att föredra eftersom vi vill nå en djupare förståelse för ämnet²⁰.

Under studiens gång har vi haft kontakt med vår handledare Anki Walldén, koncernredovisningschef på Volvo. Därigenom fick vi kontakt med Volvos financial controller Charlotte Müntzing som är en av våra respondenter. Övriga bolag kontaktades och de valde ut lämpliga respondenter. Det innebär att hos några företag har vi fått kontakt med representanter från treasuryavdelningen medan hos andra har vi fått intervjua representanter från redovisningsavdelningen. Det har medfört att respondenterna har haft skiljda utgångspunkter när de svarat på frågorna. Vi upplever dock att alla har varit väl insatta i ämnet och haft tillräcklig kunskap för att ge relevanta svar.

---

¹⁷ Andersen, Ib (1998) ”Den uppenbara verkligheten” s. 162

¹⁸ Andersen, Ib (1998) ”Den uppenbara verkligheten” s. 31

¹⁹ Johannessen, Asbjörn och Tufte, Per Arne (2002) ”Introduktion till samhällsvetenskaplig metod s. 71

²⁰ Andersen, Ib (1998) ”Den uppenbara verkligheten” s. 31

Samtliga respondenter följer av nedanstående tabell.

Företag	Respondent/er	Befattning
Volvo	Charlotte Müntzing	Financial controller
SKF	Susan Lewin	Group technical accounting manager
	Javier Gutierrez	Group accountant
Ericsson	Magnus Attoff	Head of financial risk management and controlling
Sandvik	Robert Hultgren	Head of treasury control
	Fredrik Högberg	Treasury controller
Atlas Copco	Roger Sandin	Group Treasury Controller

Fig. 2 Respondenter 1

Samtliga intervjuer förutom den med Charlotte Müntzing på Volvo genomfördes över telefon. I första hand på grund av de stora geografiska avstånden till övriga respondenter. De var alla under stor tidspress varför det var en fördel att intervjua dem över telefon då det inte tar lika mycket tid i anspråk som ett fysiskt besök. Nackdelen med intervjuer över telefon är att vi går miste om respondenternas ansiktsuttryck och kroppsspråk²¹. Respondenterna fick ta del av de övergripande frågorna i förväg för att kunna förbereda sig till intervjuerna. Intervjun med Charlotte Müntzing bestod inte av fasta frågor utan hade mer karaktär av en grundläggande diskussion. Hon hade således inte samma förutsättningar som övriga respondenter. Det har resulterat i att innehållet i Volvos empiri skiljer sig åt gentemot de andra koncernerna. Hon hjälpte oss även att formulera intervjufrågorna till övriga respondenter. De utformades efter att ha studerat bolagens årsredovisningar samt IAS 21. Vi fick även stor hjälp av Charlotte Müntzing som belyste de tekniska och praktiska aspekterna av redovisningen av valutadifferenser. Det gjorde att Charlotte Müntzing inte fick ta del av frågorna i förväg då hon var med och utformade dem. Intervjuunderlaget återfinns i bilaga 1. Under intervjuerna ställde en av oss frågorna och den andra antecknade respondenternas svar. Vi spelade även in intervjuerna för att inte gå miste om några detaljer.

2.1.2 Granskning av årsredovisningar

För att få ytterligare förståelse har vi kompletterat intervjuerna med att granska de undersökta koncernernas årsredovisningar. Såväl de finansiella rapporterna som den frivilliga informationen har granskats. Granskningen är gjord av författarna och vi reserverar oss från eventuella feltolkningar, då informationen hämtats direkt från årsredovisningarna. Vi har valt att dela upp årsredovisningarna i fyra mindre områden för att underlätta arbetet att analysera dem. Vi har specificerat följande områden: Förvaltningsberättelsen, Rapport över totalt resultat, kassaflödesanalysen och noter. Vi har gått in under varje område för att plocka fram vilken information respektive bolag presenterar där. Därefter har vi genomfört en jämförelse mellan koncernerna för att identifiera och isolera skillnader och likheter. Undersökningen får därmed visst inslag av kvantitativ metod då det är hårda data vi analyserar²². I litteraturen dras ofta en mycket tydlig skiljelinje mellan kvalitativ och kvantitativ metod, men flera författare anser liksom vi att en användning av båda metoderna, så kallad metodtriangulering, kan ge en

²¹ Andersen, Ib (1998) "Den uppenbara verkligheten" s. 173

²² Johannessen, Asbjörn och Tuft, Per Arne (2002) "Introduktion till samhällsvetenskaplig metod" s. 69

ökad förståelse²³. Vår motivering till att vi använder oss av båda metoderna är dock att vi vill belysa två olika frågor snarare än att belysa samma fråga från två olika håll. Då den första underfrågan är av en annan karaktär ter det sig naturligt att undersöka den med hjälp av en annan metod.

2.2 Metodavgränsning

Respondenterna har valts ut efter ett antal givna kriterier. Bolagen de representerar är alla stora svenska koncerner som är noterade på Stockholmsbörsens Large Cap – lista. Eftersom vi undersöker effekter av valutadifferenser var det också ett krav att bolagen skall ha omfattande handel och verksamhet i utlandet. Både Volvo, Sandvik, Atlas Copco och Ericsson är bland de 10 svenska bolag som hade störst export 2008²⁴. SKF är ett likvärdigt bolag med stor export även om det inte är med bland de 10 största. Eftersom de alla har dotterbolag i utlandet kan vi, förutom moderbolagets egen utlandshandel, undersöka omräkningsdifferenserna som sker vid omräkning av dotterbolagets räkenskaper. Bolagen har själva fått välja vem som är bäst lämpad att svara på våra frågor. Därför varierar deras positioner i bolagen något. Under förutsättning att de har tillräckligt kunskap för att kunna svara på våra frågor ser vi inte det som ett problem.

Vi har valt att inte ta med fler bolag i undersökningen på grund av att vi vill kunna gå djupare i varje intervju och inte bara undersöka hur bolagen praktiskt redovisar sina valutadifferenser utan även hur deras diskussion och tankar går kring det. Ett alternativ hade varit att mer standardiserat frågat alla 56 bolag som är noterade på Stockholmsbörsens Large Cap – lista. Vi tror dock inte att det hade räckt för att upptäcka de skillnader som eventuellt finns mellan bolagens redovisning av valutadifferenser. Genom att välja få bolag och göra en djupare studie på varje bolag kan vi förhoppningsvis närma oss frågan varför de gör på ett visst sätt och inte bara hur. Vid granskning av koncernernas årsredovisningar har vi valt att granska de bolag som vi också har intervjuat. Om vi hade utvidgat den delen av undersökningen med fler bolag anser vi att relevansen för underfrågan hade ökat men på bekostnad av relevans för huvudfrågan. Vi väljer därför att vara koncisa och utföra båda undersökningarna på samma fem bolag.

2.3 Ansatser vid presentation och analys av empirin

Efter att vi genomfört intervjuerna lyssnade vi igenom materialet och skrev ordagrant ner respondenternas svar. Vi har återgett det som är relevant för studien i empiridelen och det som låg utanför studiens område har vi valt att inte redovisa. Vi har sedan sorterat svaren under några gemensamma rubriker så att det lätt skall gå att läsa och jämföra vad som återgetts. Vi är medvetna om att vi därmed påverkat intervjuernas framställning men anser att fördelarna överväger risken att svaren till viss del tolkas. Efter att ha strukturerat och sorterat respondenternas svar har vi jämfört bolagens svar mellan varandra. Vi har sedan tagit hjälp av teorin för att analysera de mönster som eventuellt kommer fram vid genomgången av

---

²³ Johannessen, Asbjörn och Tufte, Per Arne (2002) ”Introduktion till samhällsvetenskaplig metod” s. 21 och 77, Andersen, Ib (1998) ”Den uppenbara verkligheten” s.33

²⁴ www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Foretagande/Naringslivet/Sveriges-storsta-foretag/ 2010-04-12

---

intervjuerna. På liknande sätt har vi tagit hjälp av teorin för att analysera granskningen av årsredovisningarna.

2.4 Studiens giltighetsanspråk

För att forskningen skall vara användbar strävar vi efter att nå en så hög validitet och reliabilitet som möjligt. Vi som forskare vill komma så nära verkligheten som möjligt och väljer därför data och insamlingsmetod på bästa möjliga sätt. Trots det är det endast representationer av verkligheten som vi mäter²⁵. Vi måste därför utvärdera om validiteten och reliabiliteten i forskningsstudien är godtagbar.

2.4.1 Reliabilitet

Reliabilitet är ett uttryck för datas tillförlitlighet²⁶ vilken bland annat är beroende av vilka data som används, hur de samlas in och hur de sedan analyseras. En absolut reliabilitet innebär att resultatet av undersökningen skulle bli exakt samma om undersökningen hade genomförts på samma sätt igen. Ambitionen är att vår påverkan på resultatet skall vara så liten som möjligt. Även om intervjuerna har varit öppna så har vi sökt förhållandevis tydliga och konkreta svar vilket minskar tolkningsutrymmet såväl för respondenterna som för oss. I och med att vi bett dem förklara och beskriva en praktisk händelse anser vi att vi har haft svårt att påverka respondenternas svar i högre grad. Däremot skall det inte bortses från att vi har styrt intervjuerna genom att bestämma frågor, ordningsföljd och följdfrågor, vilket kan ha påverkat respondenternas svar. Ytterligare ett tolkningstillfälle uppstår när vi sedan har sammanställt och analyserat den insamlade empirin. Att svaren hade blivit något annorlunda om någon annan hade genomfört studien en andra gång ser vi som givet. Dock anser vi att det inte finns tillräckligt stort utrymme för en sådan signifikant skillnad att det skulle påverka studiens slutsatser.

2.4.2 Validitet

För att bedöma en studies validitet bedöms dess giltighet (den yttre validiteten) och relevans (den inre validiteten). En undersökning har yttre validitet om den är giltig utöver de objekt som ingår i den. Inre validitet uppnås genom att de objekt som har undersökts är relevanta för att besvara forskningsfrågan²⁷. Ämnesområdet för forskningsfrågan är till viss del ganska smalt och styrs av lagar och standarder. Utrymmet för skillnader är begränsat varför vi anser att om det finns några skillnader mellan bolagen så kan vi finna dem bland de fem vi har valt ut. Därför är det vårt antagande att de bolag vi har valt att undersöka kan representera en större population av större börsnoterade bolag som redovisar enligt IFRS och IAS 21. För att kunna dra så generella slutsatser som möjligt skulle dock det optimala scenariot vara att intervjua alla bolag som redovisar valutaeffekter enligt IAS 21.

---

²⁵ Johannessen, Asbjörn och Tufte, Per Arne (2002) ”Introduktion till samhällsvetenskaplig metod” s.29

²⁶ Johannessen, Asbjörn och Tufte, Per Arne (2002) ”Introduktion till samhällsvetenskaplig metod” s.28

²⁷ Andersen, Ib (1998) ”Den uppenbara verkligheten” s.85

Undersökningens relevans i det här sammanhanget beror på vilka bolag och respondenter vi har valt att undersöka. Då respondenternas uppgift var att redogöra för konkreta händelser och tillvägagångssätt anser vi att det går att avgöra om vi har talat med rätt personer. Vi upplever att alla respondenter har haft tillräcklig kompetens för att kunna svara på frågorna. De bolag de representerar anser vi även är relevanta utifrån tidigare diskussion i avsnitt 2.2. Vi är medvetna om att det finns ett visst mått av osäkerhet i studiens reliabilitet och validitet men anser ändå att resultaten även är giltiga i ett generellt sammanhang. Inte i egenskap av en absolut sanning men som en indikation på hur det kan se ut.

2.5 Källkritik

En av de källor vi använt oss av i teorikapitlet är Dag Smith, ekonomie doktor och universitetslektor vid företagsekonomiska institutionen vid Uppsala universitet. Han har publicerat ett flertal böcker och artiklar inom redovisning och är väl använd i undervisning på akademisk nivå inom ekonomi²⁸. Vi har även använt oss av boken ”IFRS- i teori och praktik”. Författarna har erfarenhet från såväl praktiskt redovisningsarbete som undervisning inom redovisningsområdet. De är alla verksamma vid Handelshögskolan i Göteborg²⁹. Då alla böcker är väl accepterade inom ekonomiutbildningar på akademisk nivå anser vi att de är tillförlitliga. I teoriavsnittet om valutarisker har två böcker författade av Anders Grath använts. De är ”Företagets utlandsaffärer” och ”Internationell handel, betalning och finansiering”. Anders Grath är bankdirektör och har arbetat med frågor rörande internationell handel och finansiering i såväl svenska som utländska banker i över 25 års tid³⁰. Vi bedömer att Anders är mycket kunnig inom sitt område och vi känner oss därför trygga med att hämta information från hans böcker.

I avsnittet där kommunikation behandlas har vi bland annat använt boken ”Integrerad kommunikation - i praktiken” som är skriven av Ulf Lesley. Han har lanserat kommunikationsbegrepp och genomfört globala kampanjer baserade på integrerad kommunikation³¹. Vi har även använt oss av boken ”Kommunikation mellan människor och organisationer” som är en vänbok med redaktörerna Thomas Polesie och Inga-Lill Johansson. Utöver dem har även en akademisk avhandling av Håkan Bohlin ”Aktieägarna och årsredovisningen” för ekonomie doktorsexamen använts. Han gjorde sin avhandling när han arbetade som lärare inom finansiering och redovisning på Handelshögskolan i Göteborg och har en stor erfarenhet av utformning av ekonomisk information³². Källorna är enligt oss relevanta och innehåller information av hög kvalitet då samtliga författare är mycket kunniga inom sina respektive områden. Vidare har en artikel skriven av Jensen, M. C. och W. H. Meckling och publicerad i Journal of Financial Economics använts. Tidsskriften ges ut i USA och grundades av Michael C. Jensen vid Harvard University i Boston³³.

²⁸ Smith, Dag (2006) ”Redovisningens språk” bokens omslag

²⁹ Marton m.fl.(2008) ”IFRS i Teori och Praktik” bokens omslag

³⁰ Grath, Anders (2008) ”Internationell handel, betalning & finansiering”, Nordia Publishing LTD och Grath, Anders (2004), ”Företagets utlandsaffärer”, utgåva 8, exportrådet

³¹ Lesley, Ulf (2004) ”Integrerad kommunikation - i praktiken” Liber

³² Bohlin, Håkan (1987) ”Aktieägarna och årsredovisningen”

³³ jfe.rochester.edu/ 2010-05-19

De forskningsartiklar som vi har använt oss av i stycket om jämförbarhet är publicerade i två olika tidsskrifter. Artikeln skriven av Vera M. Krisement är publicerad i *The European Accounting Review*. Tidsskriften fick 2008 en "Impact factor" på 0,633 och rankades som 33/48 inom business och finance av Thomson ISI, *Journal Citation Index* 2009. Den är en internationell tidsskrift men är forum för europeisk forskning inom redovisning³⁴. Artikeln författad av Benzion Barlev och Joshua Rene Haddad är publicerad i *Journal of Accounting, Auditing & Finance* som är en amerikansk tidsskrift. Den är sponsrad av The Vincent C. Ross Institute of Accounting Research vid New York University och har som syfte att publicera högkvalitativa studier inom redovisning och relaterade områden³⁵. Vi anser att båda tidsskrifterna är forum för kvalitativ forskning och anser därför att artiklarna här trovärdiga som källor.

---

³⁴ www.eaa-online.org/r/default.asp?iId=JEKEJ 2010-05-19

³⁵ w4.stern.nyu.edu/ross/research.cfm?doc_id=2462 2010-05-19

3. Referensram

Nedan presenteras den samlade referensram som ligger till grund för studien. Inledningsvis presenteras ett avsnitt med referenser som syftar till att ge en djupare förståelse kring ämnet. Det följs sedan av en presentation av teorier i litteraturen och tidigare forskning som senare i studien används vid analys av det empiriska materialet.

3.1 Referenser

I följande avsnitt redogörs för det regelverk och den standard som reglerar det undersökta problemområdet.

3.1.1 IASB

IASB är ett oberoende expertorgan som utfärdar de internationella redovisningsstandarderna. Sedan 2005 är noterade bolag i Sverige skyldiga att tillämpa IASB:s standarder när de upprättar sin koncernredovisning. Regelverket ger vägledning och det finns inga direkta lösningar på specifika problem. Standarderna är principbaserade, vilket ger utövarna ett stort utrymme att tolka och göra professionella bedömningar³⁶.

De kvalitativa egenskaper som de finansiella rapporterna skall innehålla för att de skall vara användbara för användarna tas upp i IASB:s föreställningsram. De fyra viktigaste kvalitativa egenskaperna är begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet. Användarna skall ges möjligheten att analysera trender i bolagens resultat och ställning över en längre tid genom att jämföra de finansiella rapporterna som företagen lämnar. Det ställer krav på att värderingsprinciper och presentationstekniker för likartade transaktioner redovisas på ett likformigt sätt. Det gäller såväl inom bolaget som i olika bolag. Användarna skall informeras om de redovisningsprinciper som bolagen använder sig av och om eventuella ändringar görs av dem. Om ändringar görs skall även användarna informeras om de effekter som ändringarna kan resultera i³⁷.

3.1.2 IAS 21

I IAS 21 beskrivs det att ett bolag kan bedriva aktiviteter utomlands på två sätt. De kan ha transaktioner i utländsk valuta eller äga utlandsverksamheter. De kan även redovisa sina finansiella rapporter i en utländsk valuta. I standarden beskrivs vilken valutakurs som skall användas och hur valutaeffekter skall redovisas i de finansiella rapporterna. IAS 21 skall tillämpas vid redovisning av transaktioner och balansposter i utländsk valuta, omräkning av resultat och finansiell ställning för utlandsverksamheter som skall tas in i

---

³⁶ Marton m.fl. (2008) ”IFRS i Teori och Praktik” s.6

³⁷ ”Internationell redovisningsstandard i Sverige”, IFRS/IAS (2008) s.16

koncernredovisningen och vid omräkning av bolagets resultat och finansiella ställning till en rapporteringsvaluta.³⁸

3.2 Litteratur

Nedan beskrivs den litteratur och teori som ligger till grund för analysen av undersökningen. Den behandlar de olika områdena valutarisker, jämförbarhet och kommunikation.

3.2.1 Valutarisker

Svängningarna i de etablerade handelsvalutorna såsom euron och amerikanska dollarn har varit kraftiga det senaste årtiondet. Det gör valutarisken till en viktig fråga för bolag som exponeras av utländska valutor. Den är viktig att ta hänsyn till vid såväl långsiktiga utlandsinvesteringar som vid kortsiktig import och export³⁹. Det uppstår en valutarisk när betalning sker i en annan valuta än den valuta som bolaget redovisar sina intäkter och kostnader i. Från det att avtal om försäljning sluts och till dess att betalning sker kan valutakursen förändras. Det är osäkerheten om valutakursen som representerar risken. När ett bolag skall avgöra hur stor valutarisken är behöver de ta hänsyn till två faktorer, hur långt fram i tiden betalningen skall ske och i vilken valuta det gäller. De behöver även ta reda på vilka typer av risker som kan förekomma och vilka de anser att de behöver täcka⁴⁰.

Vid bedömning av valutor är det vanligt att dela in dem i svaga respektive starka valutor. Det gör att bolagen kan utvärdera vilka valutor som är bättre att handla med, hänsyn tagen till valutarisken. En stark valuta är en valuta som finns i länder med politiskt stabilitet och en stark ekonomi med låg inflation. En svag valuta kännetecknas av motsatsen. Resonemanget om svaga och starka valutor gäller på lång sikt. Vid handel av valutor är det dock inte den långsiktiga valutautvecklingen som är den mest intressanta utan snarare den kortsiktiga. Det beror på att från tidpunkten då ett avtal sluts, om till exempel inköp, till dess att betalning infaller är tidsfristen vanligtvis relativt kort. Det kan röra sig om några månader. Det är viktigt för ett bolag att ha den långsiktiga valutatrenden i åtanke när de ingår ett avtal, men kortsiktig kan valutautvecklingen helt avvika från den. En sådan avvikelse kan bero på att det inträffar en katastrof i ett land som i sin tur påverkar landets ekonomi. Det går vanligtvis inte att förutse katastrofer och resultatet av dem har en stor effekt på valutorna. Valutamarknaden är känslig för osäkra faktorer och det går inte att ge säkra besked om hur den kommande valutautvecklingen kommer se ut.⁴¹

Bolag påverkas av valutafluktuationer när valutakurser förändras och det i sin tur resulterar i vinster och förluster⁴². När ett företag handlar med utländska valutor utsätts de för en valutaexponering.⁴³ ”Det finns två villkor som skall vara uppfyllda för att denna exponering skall uppstå: 1) valutakurserna ändras över tid och 2) företag har exponering mot mer än en

³⁸ ”Internationell redovisningsstandard i Sverige”, IFRS/IAS (2008) s.161-370

³⁹ Grath, Anders (2008) ”Internationell handel, betalning & finansiering” s.130-131

⁴⁰ Grath, Anders (2004) ”Företagets utlandsaffärer” utgåva 8, s 25-28 s 95-101

⁴¹ Grath, Anders, (2008) ”Internationell handel, betalning & finansiering” s.37-39

⁴² Marton m.fl., (2008) ”IFRS i Teori och Praktik” s.240

⁴³ Grath, Anders (2004) ”Företagets utlandsaffärer” utgåva 8, s. 25-28 och s. 95-101

valuta⁴⁴”. Valutaexponeringen brukar vanligtvis delas in i två olika delar, balansexponering och betalningsexponering. Balansexponering utgörs endast av bokföringsmässiga valutaexponeringar som till exempel svenska bolag utsätts för när de konsoliderar utländska dotterbolag. Betalningsexponeringen är allt flöde av betalningar som sker i bolaget, till exempel export, import och räntor. Den exponeringen utgör en verklig risk då den påverkar bolags resultat.⁴⁵ Bolag har blivit allt mer aktiva i sin handel med andra länder. Det har länge funnits stora bolag som är verksamma i andra länder men nu är även de mindre bolagen mer benägna att vara verksamma utanför hemlandet. Resultatet blir att bolag i större utsträckning än tidigare utsätts för valutaexponering. Det har medfört att frågor avseende valutaexponering är viktigare nu än de varit tidigare.⁴⁶ Ett bolag behöver ha en samlad bild av sina valutarisker för att ha möjlighet att påverka dem. Det behövs även rutiner för hur bolaget skall hantera handeln med de utländska valutorna. Utformningen av rutinerna beror delvis på hur omfattande och hur stort flöde av utländska valutor det finns inom bolaget. I koncerner kan valuta exponeringen delas upp på olika enheter till exempel på de olika dotterbolagen, då kan valutarisken analyseras för varje enhet och som helhet av koncernen. Det gör det lättare att ta beslut när minimering och täckning av riskerna genomförs.⁴⁷

Ett bolags interna hantering av valutarisker skiljer sig ofta mellan bolag⁴⁸. Skillnaden kan bero på hur omfattande bolagens valutaexponering är och hur valutafördelningen i bolaget ser ut. Betydelsen av valutaexponeringen i bolagen kan variera och för en del kan valutarisken vara mindre viktig och i andra kan den vara av central betydelse. I de bolag där frågan är betydande finns det en bestämd policy inom bolaget om hur valutarisker skall hanteras. Det finns olika alternativ om hur bolag skall hantera sina valutarisker. I litteraturen nämns tre inställningar som bolag kan ha i frågan:

- 1) ”Att i alla lägen hålla valutarisken så låg som möjligt och täcka riskerna systematiskt allt eftersom de uppstår.
- 2) Att eftersträva en selektiv risktäckning för att hålla valutaexponeringen inom fastställda gränser, antingen genom att bara täcka vissa valutor, enbart större belopp, enbart risker över en viss tid eller någon form av pro rata täckning, allt inom en given total valutarisk.
- 3) Att inte täcka riskexponeringen alls, med utgångspunkt att det i förhållande till företagets verksamhet är av liten betydelse och/eller att valutarisken därför utjämnar sig själv över tiden.”⁴⁹

De ovan nämnda inställningarna till valutarisker i olika bolag mynnar ut i olikheter i bolags hantering av dem.

⁴⁴ Marton m.fl., (2008) ”IFRS i Teori och Praktik” s. 240

⁴⁵ Grath, Anders (2004) ”Företagets utlandsaffärer” utgåva 8, s. 25-28 s. 95-101

⁴⁶ Marton m.fl., (2008) ”IFRS i Teori och Praktik” s. 240

⁴⁷ Grath, Anders (2004) ”Företagets utlandsaffärer”, utgåva 8, s. 25-28 s. 95-101

⁴⁸ Grath, Anders (2008) ”Internationell handel, betalning & finansiering” s.130-131

⁴⁹ Grath, Anders (2008) ”Internationell handel, betalning & finansiering” s.130-132

3.2.2 Jämförbarhet i redovisningen

Redovisning både påverkar och påverkas av det ekonomiska klimatet med globalisering av finansiella marknader och den internationella ekonomiska integreringen. Intressenterna som verkar för och stöder harmonisering av internationell redovisning är därför flera. Både redovisningsorganisationer, internationella bolag och myndigheter strävar efter att redovisningen skall vara jämförbar. IASB har tagit en ledande roll i det arbetet och flera undersökningar har visat att redovisningen har blivit mer harmoniserad och jämförbar över åren.⁵⁰ I introduktionen till IFRS standarder presenteras IASC Foundation:s mål. Redan i det första målet nämns att organisationen strävar efter att utveckla globala redovisningsstandarder som är jämförbara.⁵¹ EU:s 4e och 7e bolagsdirektiv är också exempel på viljan att öka harmoniseringen⁵². Valutaredovisningen är ett område där skillnaderna mellan amerikansk och europeisk standardsättning är små. IAS 39 som styr säkringsredovisningen bygger till exempel på en amerikansk standard⁵³. Även den amerikanska standardsättaren, Financial Accounting Standards Board (FASB) verkar för en jämförbar redovisning och förklarar vikten av den på följande sätt (fri översättning av författarna):

”Global konkurrens har lett till att många företag alltmer söker nya marknader för investerare för att finansiera den expansion och modernisering som behövs för att hålla takten och avancera på världsmarknaden. Likaså söker investerare alltmer nya länder för att bredda sina investeringsmöjligheter och diversifiera sina risker.⁵⁴”

Fokus ligger därmed på investerarnas användbarhet av redovisningen, som indirekt gynnar företagets konkurrensmöjligheter. Liknande fokus har vi tidigare sett hos IASB. FASB:s definition av jämförbarhet lyder som följer (fri översättning av författarna):

”Kvaliteten på informationen som ger användarna möjlighet att identifiera likheter i och skillnader mellan två uppsättningar av en ekonomisk händelse.⁵⁵”

IASB definierar inte begreppet jämförbarhet lika entydigt men som ovan nämnts förklarar de innebörden av begreppet i ett resonemang i ramverket. IASB fokuserar på att det finns två typer av jämförbarhet⁵⁶. Jämförbarhet finns inom flera olika områden och på flera sätt. Två viktiga aspekter av jämförbarhet är jämförbarhet mellan företag och jämförbarhet av samma företag men över tid⁵⁷. Målet är att redovisningen skall vara användbar för användarna. FASB förklarar jämförbarhetens betydelse för användbarheten såhär (fri översättning av författarna):

⁵⁰ Barlev och Haddad (2007) “Harmonization, Comparability, and Fair Value Accounting” *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, pp. 495-509

⁵¹ “A guide to IFRS” International Accounting Standards Committee Foundation (2009) s.5

⁵² Krisement, Vera M (1997) “An approach for measuring the degree of comparability of financial accounting information.” *The European Accounting Review* vol. 6, nr 3, s. 465-485

⁵³ www.iasb.org/NR/rdonlyres/6F216CC9-F37E-432D-A3C0-CE4D78E52E27/0/FI0810b12obs.pdf 2010-05-19

⁵⁴ Barlev och Haddad (2007) “Harmonization, Comparability, and Fair Value Accounting” *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, pp. 495-509

⁵⁵ Barlev och Haddad (2007) “Harmonization, Comparability, and Fair Value Accounting” *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, pp. 495-509

⁵⁶ Internationell redovisningsstandard i Sverige”, IFRS/IAS (2008) s.16

⁵⁷ Internationell redovisningsstandard i Sverige”, IFRS/IAS (2008) s.16

”Information om ett företag ökar sin användbarhet avsevärt om den kan jämföras med liknande information om andra företag och med liknande information om samma företag för någon annan tidsperiod eller tidpunkt. Betydelsen av information, speciellt kvantitativ information, beror till stor del på användarens möjlighet att relatera den till en referenspunkt.⁵⁸”

Många gånger är det investerarna som är de främsta användarna. Om de får finansiell information om ett bolag som kan jämföras över tid kan de bilda sig en bra uppfattning om investeringens värde och förvalta den rationellt. Om investerarna kan jämföra bolagets finansiella information mellan varandra kan de bilda sig en bra uppfattning om det jämförbara värdet på sina aktier och avkastningen och på så sätt effektivt förvalta sina tillgångar.⁵⁹

En annan viktig aspekt av jämförbarhet i redovisningen som diskuterades kort ovan är jämförbarhet av redovisning i olika länder, ofta kallad harmonisering. Skillnader i redovisning mellan länder beror på skillnader i kultur, nationella lagar, skattereglering och ekonomins utveckling. Dessutom skiljer sig ofta valutaenheterna mellan länder och kontrolleras ofta av nationella myndigheter som till exempel centralbanken som ingriper vid fastställandet av valutakurser. Det övergripande målet för harmonisering är att minska de internationella skillnaderna i redovisningsprinciper och öka jämförbarheten av redovisningsinformation. Det finns fem definitioner av internationell harmonisering av redovisning. Den första innebär att harmonisering är att det finns en mängd redovisningsmetoder och principer hos olika länder, samtidigt som det finns kunskap och förmåga hos vissa användare att förstå och analysera utländska bolags ställning. Den andra säger att harmonisering är skillnader i nationell redovisning men att det finns bokslut som möjliggör för läsare att förstå skillnaderna och göra egna justeringar. Den tredje definitionen är ett dubbelt rapporteringssystem, där finansiella uttalanden förbereds och presenteras både i enlighet med nationella och internationella redovisningsstandarder. En fjärde och mer avancerad definition är att en grupp länder kommer överens om en liknande uppsättning av redovisningsstandarder men kräver att varje land måste redovisa enligt accepterade standarder. Den femte är ”fullständig harmonisering” som definieras som en situation där en uppsättning redovisningsstandarder används över hela världen.⁶⁰

Ytterligare ett sätt att öka jämförbarheten av finansiell information är att rapportera om samma transaktion eller ekonomiska händelse på två olika sätt. Till exempel skulle ett bolag kunna redovisa en viss tillgång både till anskaffningsvärde och till nuvärde. Det innebär att jämförbarheten ökar när andelen information ökar. För att den finansiella redovisningsinformationen skall vara jämförbar måste den representera transaktioner och händelser på samma sätt så att de har samma innehåll. Även hur informationen är insamlad, bearbetad och presenterad har betydelse för redovisningens jämförbarhet.⁶¹

---

⁵⁸ Barlev och Haddad (2007) “Harmonization, Comparability, and Fair Value Accounting” *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, pp. 495-509

⁵⁹ Barlev och Haddad (2007) “Harmonization, Comparability, and Fair Value Accounting” *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, pp. 495-509

⁶⁰ Barlev och Haddad (2007) “Harmonization, Comparability, and Fair Value Accounting” *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, pp. 495-509

⁶¹ Krisement, Vera M (1997) “An approach for measuring the degree of comparability of financial accounting information.” *The European Accounting Review* vol. 6, nr 3, s. 465-485

För att nå så god jämförbarhet som möjligt skall bolag välja att redovisa enligt samma metod eller så skall det bara finnas en metod att välja på⁶². De tre främsta faktorerna som påverkar jämförbarheten negativt är saknaden av liknande input, liknande tillvägagångssätt och samma klassifikationssystem. FASB menar dock att informationen i första hand måste vara tillförlitlig och trovärdig.⁶³

3.2.3 Kommunikation mellan bolag och aktieägare

Kommunikationen mellan bolag och deras aktieägare sker till stor del genom årsredovisningen. I årsredovisningen kommunicerar bolag bland annat sin finansiella ställning. Redovisningsinformationen sprids via masskommunikation och är opersonlig eftersom den inte är riktad till någon specifik person eller målgrupp. För att det skall vara lättare att förstå redovisningens innehåll och struktur, kan den ses som en kommunikationsprocess mellan aktieägarna och bolagen. Nedan visas en modell som visar hur redovisningen kan ses som en kommunikationsprocess.⁶⁴ Den beskriver hur en ekonomisk händelse hanteras i flera led för att slutligen nå mottagaren. I processen går det att identifiera flera problem. Bland annat är det redovisaren som väljer vilka händelser som kommuniceras. Ett annat problem är att mottagarna kan ta emot informationen och tolka den på olika sätt.⁶⁵

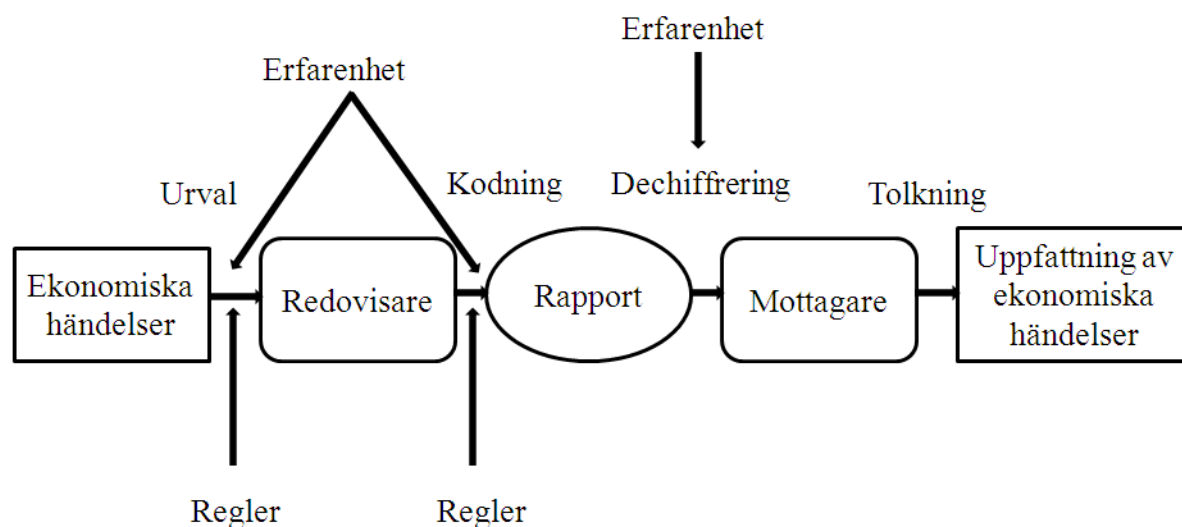

Fig. 3 Redovisningsprocessen⁶⁶

Årsredovisningen som upprättas i bolag har många syften och de kan vara interna såväl som externa. Ett internt syfte är att årsredovisningen skall verka som beslutsunderlag för företagsledningen.⁶⁷ Syftet med den externa redovisningen är att kommunicera information

⁶² Krisement, Vera M (1997) "An approach for measuring the degree of comparability of financial accounting information." *The European Accounting Review* vol. 6, nr 3, s. 465-485.

⁶³ Barlev och Haddad (2007) "Harmonization, Comparability, and Fair Value Accounting" *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, pp. 495-509

⁶⁴ Bohlin, Håkan, "Aktieägarna och årsredovisningen" s.17-19

⁶⁵ Bohlin, Håkan, "Aktieägarna och årsredovisningen" s.17-19

⁶⁶ Bohlin, Håkan, "Aktieägarna och årsredovisningen" s.17

⁶⁷ Polesie, Thomas och Johansson, Inga-Lill (1992) "Kommunikation mellan människor och organisationer" s.121

om bolagets ekonomi samt ligga till grund för externa intressenters bedömning av bolaget. Informationen som efterfrågas i årsredovisningen skall tillgodose olika intressenters behov och anpassas till de behov som är specifika för respektive bolag. Skillnaden i informationsbehov mellan bolag beror på vilken information som det läggs störst fokus på vid upprättandet av redovisningen. Till exempel läggs det större vikt vid lönsamhet i etablerade bolag jämfört med i nystartade och snabbväxande bolag där informationen fokuseras kring expansion. Det är en kostsam process för bolag att ta fram information. Därför bör fokus ligga på att ge ut den information som ger störst nytta för användarna av årsredovisningen. De främsta intressenterna av årsredovisningen är aktieägarna och de använder den externa redovisningen på två sätt. Dels för att utvärdera hur bolaget sköter sig och dels för att ta beslut om att köpa, sälja eller behålla sina aktier i bolaget. Investeringarna tar beslut om deras ägande i bolaget med hänsyn tagen till hur bolaget går, för att på så sätt utvärdera om risken att investera eller ha investering i bolaget är tillräcklig i förhållande till aktieutdelningen.⁶⁸

Bolag skall förmedla en rättvisande bild av verksamheten genom sin årsredovisning.⁶⁹ En av de kvalitativa egenskaperna som ställs på de finansiella rapporterna är jämförbarhet. Det är viktigt att bolagen kommunicerar information om hur verksamheten går på ett likartat sätt mellan de olika verksamhetsåren. De skall till exempel informera om de genomför förändringar i hur de väljer att redovisa sina transaktioner. Det gör att investeringarna kan jämföra hur bolaget har gått och hur de tror att det kommer gå i framtiden. Det är även viktigt att olika bolag kommunicerar information gällande liknande transaktioner på ett sätt som gör att investeringarna kan jämföra de olika bolagen med varandra.⁷⁰ Det är viktigt att kommunikationen som sker från bolaget säger samma sak och förmedlar samma budskap. I stora bolag kan de som gör beräkningarna och de som kommunicerar resultatet skilja sig åt. Då är det viktigt att informationen kring vad bolaget säger att de gör och det som faktiskt görs stämmer överens.⁷¹ Det kan även finnas olika preferenser hos läsaren av årsredovisningen och de som upprättar den. Det kan resultera i missförstånd alternativt att mottagaren inte förstår informationen. Det finns flera faktorer som orsakar det här problemet och nedan nämns tre: För det första kan det bero på att bolaget och dess miljö är komplext och därmed svårt att beskriva. För det andra används det system för att sammanställa de transaktioner som sker i bolaget och de kan vara svåra att tyda för personer med otillräcklig kunskap. En tredje faktor är att redovisaren har krav på sig att ha exakt men kortfattad information i sina finansiella rapporter. Det kan leda till missförstånd mellan parterna. Redovisning är ett komplicerat område och för att kommunikationen skall fungera ställs det höga krav på att mottagaren har tillräcklig kunskap för att förstå information.⁷²

En teori som djupare behandlar problemet med kommunikation mellan bolag och mottagarna av redovisning är Principal- Agentteorin. Den har sin utgångspunkt i att ägandet och ledningen i bolaget är skilt från varandra. I till exempel en noterad koncern så är principalerna bland annat aktieägarna och koncernledningen, VD och styrelse är agenten. Teorin går ut på

⁶⁸ Smith, Dag (2006) "Redovisningens språk", 2006, studentlitteratur s.17-19

⁶⁹ Smith, Dag (2006) "Redovisningens språk", 2006, studentlitteratur s.70

⁷⁰ Smith, Dag (2006) "Redovisningens språk", 2006, studentlitteratur s.30-31

⁷¹ Lesley, Ulf (2004) "Integrerad kommunikation -i praktiken" s.19

⁷² Bohlin, Håkan (1987) "Aktieägarna och årsredovisningen" s.19-20

att det kan finnas ett informationsgap mellan de parterna. Det beror bland annat på att ägarna kan vilja ha mer information än vad ledningen är villiga att dela med sig av.⁷³

---

⁷³ Jensen, M. C. & W. H. Meckling (1976) Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3, 305-360

---

4. Empiri

I följande kapitel presenteras den empiri som ligger till grund för undersökningen. Det material som kommer av intervjuerna presenteras under områdena transaktionsexponering och riskhantering, omräkningsexponering och valutakurser. Både intervjumaterialet och granskningen av årsredovisningarna presenteras enskilt för respektive koncern.

4.1 Volvo

Volvo är en internationell koncern som dagligen utsätts för exponering av utländska valutor då mer än 90 procent av deras försäljning sker utanför Sverige. Volvo har tillverkning i 19 länder och försäljning i omkring 180 länder. Koncernen är en av de världsledande leverantörerna av kommersiella transportlösningar med produkter som lastbilar, bussar, anläggningsmaskiner, drivsystem för marina och industriella applikationer samt komponenter för flygmotorer.⁷⁴ Nedan redogörs för den information vi erhållit från samtalet med Charlotte Müntzing samt information från granskning av Volvos årsredovisning. Som tidigare nämnts är inte strukturen på samtalet densamma som för övriga intervjuer därför skiljer sig informationen något åt.

4.1.1. Transaktionsexponering och riskhantering

Volvos affärsområden har en mall där de för varje månad skall fylla i sin valutaexponering. Volvos transaktionsexponering är följande: Nettoflöden i utländsk valuta (annan valuta än funktionell valuta). Orealiserat resultat från kundfordringar och leverantörsskulder. Realiserat och orealiserat resultat från kommersiella kontrakt och transaktionseffekt som ligger i finansnettot (Realiserade derivat hänförliga till hedging av valuta).

4.1.2 Omräkningsexponering

Volvo har mycket verksamhet utomlands och det gör att dem utsätts för en stor exponering. Varje affärsområde skall fylla i sin valutaexponering i en mall där de skall definiera exponeringen under en rad separata områden. Volvo framhåller att det är viktigt att förstå valutaeffekten för att kunna se hur den operationella verksamheten går.

4.1.3. Valutakurser

Volvo räknar med genomsnittliga månadskurser och de adderas för att få fram kursen för ett kvartal. Volvo räknar inte ut valutakursen själv utan de erhåller sina kurser från SEB.

---

⁷⁴ [www.volvogroup.com /group/sweden/sv-se/Volvo%20Group/Pages/landingpagevolvogroup.aspx](http://www.volvogroup.com/group/sweden/sv-se/Volvo%20Group/Pages/landingpagevolvogroup.aspx) 2010-04-21

Volvo hämtar sina kurser på följande sätt:

När det gäller Volvos konsolideringssystem BCS uppdateras systemet med kurserna som är per den sista arbetsdagen i varje månad. De kurser Volvo använder på gruppnivå är följande avseende omräkning till kronor av utländska dotterbolag:

- Periodiska genomsnittskurser isolerat för att omräkna månadens resultaträkning. Resultatet YTD är summeringen av omräkningen av respektive månads resultat omräknat till månadens kurs.
- Balansräkningen förutom nettoresultatet omräknas med månadens stängningskurs.

De förändringar av koncernens eget kapital som uppstår genom variationer i balansdagskurserna jämfört med kurserna vid föregående årsskifte redovisas direkt i eget kapital som en särskild komponent. I Volvos redovisningssystem R3 som stora delar av deras dotterbolag använder läses nya kurser in varje dag i systemet.

4.1.4. Granskning av Volvos årsredovisning

Förvaltningsberättelsen:

I Volvos förvaltningsberättelse presenteras hur stor del av rörelseresultatet som påverkades av omräkningseffekt på rörelseresultatet i utländska dotterbolag. De specificerar även vilka poster som berörts av valutafluktuationerna. Volvo redovisar en tabell över sitt operativa nettoflöde per valuta till genomsnittliga avistakurser. Vidare presenteras hur deras valutarisker ser ut. De presenterar löpande siffror specificerat för de olika verksamhetsområdena.

Kassaflödesanalys:

I kassaflödesanalysen har effekterna av större förvärv och avyttringar av koncernbolag för respektive år exkluderats från övriga förändringar i balansräkningen. Även effekten av valutakursförändringar vid omräkning av utländska koncernbolag har exkluderats eftersom dessa effekter inte påverkar kassaflödet.

Omräkningsdifferenser på likvida medel – 245 miljoner kronor.

Övrigt totalresultat:

Här presenteras flera poster som är hänförliga till valuta.

Omräkningsdifferenser avseende utlandsverksamhet – 1 246 miljoner kronor.

Omräkningsdifferenser avseende säkringsredovisning för nettoinvesteringar i utlandsverksamhet 159 miljoner kronor.

Ackumulerade kursdifferenser återförda till resultatet – 136 miljoner kronor.

Förändring av säkringsreserv 2313 miljoner kronor.

Koncernen upplyser om och specificerar valutapåverkan i följande noter:

Not 1 Redovisningsprinciper

Under första noten presenterar Volvo hur de följer IFRS i sin valutaredovisning. De redogör för hur de hanterar omräkning till kronor vid konsolidering av bolag i utländsk valuta. De

ägnar även ett eget stycke åt hur de redovisar och säkrar fordringar och skulder i utländsk valuta.

Not 3 Förändrade redovisningsprinciper

Volvo rapporterar valutaeffekter inom bruttoresultatet, som tidigare rapporterades inom rörelseresultatet. Såsom beskrivs i not 3 i Volvokoncernens årsredovisning 2008, har 2008 års jämförelsesiffror blivit omräknade.

Not 11 Övriga finansiella intäkter och kostnader

Valutakursförluster på finansiella balansposter – 174 miljoner kronor.

Not 12 Inkomstskatter

Omvärdering av uppskjutna skattefordringar – 30 miljoner kronor.

Not 14 Immateriella och materiella anläggningstillgångar

Omräkningsdifferenser specificeras under respektive tillgång.

Not 15 Aktier och andelar

Omräkningsdifferenser – 74 miljoner kronor.

Not 18 Varulager

Effekt av ändrade valutakurser – 79 miljoner kronor.

Not 20 Kortfristiga fordringar

Effekt av ändrade valutakurser – 88 miljoner kronor.

Not 25 Övriga avsättningar

Omräkningsdifferenser specificeras för varje redovisad avsättning.

Not 30 Kassaflöde

Orealiserade valutakurseffekter på kundfordringar och leverantörsskulder -26 miljoner kronor.

Not 36 Mål och policy med avseende på finansiell risk

Under den här noten presenterar Volvo sina valutarisker och deras policy för dem. De förklarar även sin finansiella valutaexponering och hur de säkrar den.

Not 37 Finansiella instrument

Här presenteras hur Valutakurseffekter hänförliga till finansiella instrument har påverkat Volvokoncernens resultat efter finansiella poster.

4.2. SKF

Koncernen SKF är en världsledande leverantör av tjänster, produkter och lösningar inom områdena rullningslager, tätningar, mekatronik, service och smörjsystem. Koncernen är verksam i mer än 130 länder vilket medför att de har en omfattande exponering av utländska

---

valutor.⁷⁵ Nedan redogörs för den information vi erhållit från intervjun med Susan Lewin och Javier Gutierrez samt information från granskning av SKF:s årsredovisning.

4.2.1. Transaktionsexponering och riskhantering

Transaktionsdifferenserna som varje enskilt bolag har, till exempel fordran och skuld i en annan valuta, blir en valutaeffekt för dotterbolagen och då rapporterar dem in den valutaeffekten till koncernen. Den transaktionseffekten räknas inte ut i systemet utan varje bolag gör sina egna beräkningar för hur mycket valutaeffekten är för dem. Dotterbolagen rapporterar sedan det separat till koncernen varje månad. SKF har ett konsolideringssystem som summerar ihop allt. Den informationen ligger till grund för analyser som ges till ledningen. Analysen ser bland annat om resultatet överensstämmer med vad som förväntades. Om det finns avvikelser måste man undersöka varför de har uppstått. Vid intern uppföljning bryter SKF ner koncernen och divisionerna till olika segment och produktområden. I dem finns ingen valutauppföljning för riskerna styrs på koncernnivå och inte hos divisionerna. Vad gäller valuta ser SKF hela koncernen som en helhet.

I resultaträkningen finns tre sorters valutaeffekter. Den ena är transaktionseffekten, den andra är omräkningseffekt och den tredje uppkommer när effekten jämförs. Transaktionseffekterna är ett eget konto i kontoplanen. När en skuld eller en fordran räknas om på grund av förändring i valuta har den ett eget konto i resultaträkningen. Beroende på om den är en finansiell post eller om den är ”working capital” finns det två eller tre olika konton att välja mellan när posten förs till resultaträkningen. I årsredovisningen syns det i not 7. För finansiella intäkter och kostnader finns en post nettovinst- och förlust. Största delen av den är valuta.

SKF har en treasuryavdelning som ansvarar för hela koncernens riskhantering, inklusive valutarisken. De ser koncernen som en helhet och går inte in på de olika divisionerna. Vid intern handel inom SKF sker försäljning och fakturering i köparens valuta. Det betyder att köparen inte tar risken utan det gör den som säljer. Treasuryavdelningen ansvarar för den här risken och de har ett nettosystem där alla rapporterar in sina interna fordringar och skulder i sina lokala valutor. På så sätt flyttas risken till treasuryavdelningen. Alla bolagen måste följa den policy som treasury bestämmer sig för. Därför har SKF inte massa tillgångar i någon annan valuta än den funktionella valutan. På så sätt minskar man exponeringen i samband med säkring av resultatet. Alla bolagen måste följa det för att risken skall hamna på rätt ställe. Det är endast de svenska bolagen som inte är exponerade för någon valutarisk i SKF.

En stor del av försäljningen sker i dollar vilket kan innebära en risk i resultaträkningen. SKF säkrar inte hela det externa flödet, men en stor del av det. De framtida flödena säkras endast i dollar. Lån kommer alltid in i euro och dem säkras med ”swapar” och ”net investment hedge” även i ”SEKbolag”. Det är olika sätt att säkra balansposterna. Det säkras även nettotillgångarna med ”net investment hedge” i de två dotterbolag som finns i Europa. Om man har en nettotillgång som omvärderas via omräkningsdifferensen så tar man upp ett lån. Då får man en skuld som rör sig på olika sätt.

---

⁷⁵ www.skf.com/portal/skf_se/home/omskf?contentId=055973&lang=sv 2010-04-21

4.2.2 Omräkningsexponering

Alla dotterbolag har sin funktionella valuta och de kan till exempel ha en fordran eller skuld i en annan valuta än den. Om de har det så gör de en omräkning till den funktionella valutan och rapporterar in den valutan till koncernen. Där har SKF ett system som beskriver hur översättningen till svenska kronor skall vara och systemet gör det åt dem. Alla bolagen gör en individuell omräkning. SKF har cirka 200 dotterbolag och de går att se dem i både lokal valuta och svenska kronor. Omräkningen sker automatiskt och säkring sker till viss del. Varje post i balansräkningen hos dotterbolagen som rapporteras i lokal valuta är omräknat till svenska kronor. Eftersom dotterbolagen rapporterar enligt IFRS gör koncernen inte så mycket med redovisningen som kanske andra bolag. Varje dotterbolag gör två böcker. En för IFRS och en med justeringsposter för landet där den legala enheten finns.

4.2.3. Valutakurser

Genomsnittskursen beräknas genom att SKF tar förra månadens stängningskurs adderat med den här månadens stängningskurs delat på två. Koncernen hämtar sina kurser månadsvis. Dotterbolagens balansräkningar omräknas till bokslutsdagens kurs och deras resultat till genomsnittskurs och det är där man får en omräkningsdifferens. Treasuryavdelningen hämtar en daglig kurs klockan 10 men i redovisningen för koncernen används månadskurserna. Varje månad har SKF en slutkurs och en genomsnittskurs. Kurserna hämtas från Reuters. Susan Lewin säger att kvartalskurser inte får användas. Egentligen skall kursen tas den dag som transaktionen genomförs men månadskurser är praxis.

4.2.4. Granskning av SKF:s årsredovisning

Förvaltningsberättelsen:

SKF:s försäljning minskade med 11,3 procent 2009, från 63 361 miljoner kronor till 56 227 miljoner kronor. Denna minskning kan hänföras till volym -24,3 procent, pris/mix 4,3 procent, struktur 1,0 procent och valutaeffekter 7,7 procent. Valutaeffekter, inklusive omräkningseffekter och effekter av transaktionsflöden, hade en positiv effekt på SKF:s rörelseresultat med cirka 700 miljoner kronor. De berättar vidare om sin valutarisk och att de är utsatta för både transaktionsexponering och exponering vid omräkning av eget kapital. De förklarar även valutakursernas påverkan på flödeseffekter och omräkningseffekter. De sammanfattar koncernens rapporter över totalresultat med valutaomräkningsdifferens -798 miljoner kronor. Försäljningen, i lokal valuta, var 19,0 procent lägre 2009 jämfört med 2008. Säkringar som uppfyller kraven för säkringsredovisning har påverkat försäljningen med -166 miljoner kronor.

Valutakurserna för helåret 2009, inklusive omräkningseffekter och transaktionsflöden, hade en positiv effekt på rörelseresultatet med omkring 700 miljoner kronor. Övriga rörelseintäkter och övriga rörelsekostnader inkluderar valutakursvinster och -förluster på fordringar och skulder av rörelsekaraktär, vinster och förluster vid försäljning av anläggningstillgångar, bolag och verksamheter samt hyresintäkter.

Kassaflödesanalysen:

Valutakurseffekter -62 miljoner kronor.

Förändring av likvida medel var 1 637 miljoner kronor. Under 2009 påverkades likvida medel med -62 miljoner kronor av valutakursförändringar i framför allt amerikanska dollar och euro. SKF specificerar valutakurseffekter på vissa poster i en tabell om "Förändring av räntebärande nettoskuld". Kassaflödesanalysen har justerats för omräkningseffekter som uppstått när utländska dotterbolagens balansräkningar har omräknats till svenska kronor, då dessa inte utgör kassaflöden.

Koncernens rapporter över totalresultat:

Valutaomräkningsdifferens -798 miljoner kronor.

Koncernens förändringar av eget kapital:

Kursdifferenser som är hänförliga till omräkning av koncernens utländska dotterbolags funktionella valutor till svenska kronor ackumuleras i omräkningsreserven. Även vinster och förluster i säkringsinstrument som uppfyller kraven för säkring av nettoinvesteringar i utländska verksamheter redovisas mot omräkningsreserven netto av skatt. Vid försäljning av en utländsk verksamhet redovisas den ackumulerade omräknade valutaeffekten i resultaträkningen och inkluderas i vinsten eller förlusten vid försäljningen. Under 2009 har koncernens eget kapital minskat genom omräkningseffekter med 842 miljoner kronor på grund av en starkare krona den 31 december 2009 jämfört med 2008.

Koncernen uppger om och specificerar valutapåverkan i följande noter:

Not 1 redovisningsprinciper

Koncernen presenterar hur de redovisar enligt IFRS och berättar hur de redovisar omräkning av utlandsverksamheter och omräkning av poster i utländsk valuta. Årets valutakurser specificeras i en tabell. Resultat- och balansräkningar för utländska dotterbolag i länder har omräknats till svenska kronor enligt kurserna i tabellen. Både genomsnittskurser och balansdagskurser.

Not 7 Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader

Valutakursvinster på fordringar och skulder av rörelsekaraktär 358 miljoner kronor.
Valutakursförluster på fordringar och skulder av rörelsekaraktär -439 miljoner kronor.

Not 10 Immateriella tillgångar

Omräkningseffekter specificeras på de olika tillgångarna.

Not 11 Materiella tillgångar

Omräkningseffekter specificeras på de olika tillgångarna.

Not 14 Finansiella tillgångar

Omräkningsdifferenser -12

Not 18 Avsättningar för ersättningar till anställda efter avslutad anställning

Valutakursdifferenser specificeras på de olika avsättningarna.

Not 19 Övriga avsättningar

Omräkningseffekter specificeras på de olika avsättningarna.

Not 28 Finansiell riskhantering

Här redogör SKF för sina valutarisker avseende transaktionsexponering och exponering av eget kapital.

4.3 Ericsson

Ericsson är världsledande leverantör av system och tjänster till de flesta av världens största operatörer av fasta nät och mobilnät. Koncernen är verksam i 175 länder i världen och det medför en omfattande handel med utländska valutor.⁷⁶ Nedan redogörs för den information vi erhållit från intervjun med Magnus Attoff samt information från granskning av Ericssons årsredovisning.

4.3.1. Transaktionsexponering och riskhantering

Transaktionsrisken är risken i respektive bolag och det är risk från transaktionsvaluta till bolagets funktionella valuta. Det behöver inte vara mot svenska kronor utan kan vara att indiska bolag köper in i amerikanska dollar. Då är transaktionsrisken amerikanska dollar mot indiska rupier. I transaktionen finns det en exponering i intäkter och kostnader framåt i tiden. Den kan säkras temporärt men inte i all evighet. Så länge Ericsson har en verksamhet i utlandet så kan aldrig exponeringen helt tas bort. För transaktionsexponering har Ericsson idag en valutastrategi som säger att bolagen skall säkra 6-12 månader framåt i tiden. Därför begär koncernen in prognoser från de utländska enheterna på hur mycket de skall köpa från de svenska enheterna och hur mycket de svenska enheterna skall sälja externt i respektive valuta. Det begär Ericsson för att se vilken risk de har framåt i tiden.

Valutareultat uppstår bara på monetära poster. I balansräkningen har Ericsson poster som är i utländsk valuta i förhållande till rapporteringsvalutan. Enligt IAS 21 skall monetära poster alltid tas till balansdagens kurs och förändringen av dem är alltid ett valutareultat. De största monetära posterna är kundfordringar och leverantörsskulder. Deras omvärdering till bokslutsdagens kurs varje period genererar ett valutareultat. Det redovisas på en egen rad i resultaträkningen.

Icke monetära poster finns av två olika slag. Dels finns dem som ligger till historisk kurs och de omvärderas aldrig så de får man ingen valutapåverkan alls. Det beror på att pengaflödet redan har gått ur bolaget. Den stökigaste posten är icke monetär till verkligt värde, till exempel alla upplupna poster, reserveringar och liknande. I en sådan kan det finnas en valutakomponent. Det innebär att det kan resultera i valutaeffekter men de blir inte något valutareultat. Valutaeffekter är alltid gömda, därför får man hitta på ett sätt att ta fram och analysera dem. Valutareultat är däremot lätta att hitta.

Antingen säkrar Ericsson framtida resultat och då syns dem som ett resultat av säkringsredovisning i resultaträkningen, eller så köper Ericsson in kassaflödessäkringar till balansräkningen. Då påverkas det anskaffade värdet. Specifika förvärv eller försäljningar av verksamheter kan också säkras. Vad gäller valutapåverkan på resultaträkningar måste en jämförelsepunkt hittas och då kan problem uppstå om säkringsverksamheten inte hänger med.

---

⁷⁶ www.ericsson.com/se/investerare/kortheit/index.shtml 2010-04-21

För ett år sedan säkrade Ericsson inte 100 procent vilket innebär att ett säkringsresultatresultat inte har något att göra med hur valutaeffekten har varit under ett år. Då måste bolaget hela tiden ta bort alla effekter och räkna på resultat före säkringar på båda perioderna för att kunna göra en jämförelse. I balansräkningen går det att säkra värden och därigenom se till att det inte uppkommer några resultat. Vad gäller resultaträkningen framåt i tiden går det bara att minska volatiliteten. Även om säkringsredovisningen minskar volatiliteten måste fortfarande valutaeffekterna och dess påverkan på verksamheten granskas. Då är det bättre att plocka bort säkringarna för de kommer aldrig att ge svaret på den exponering bolaget varit utsatt för. Det viktiga är att få fram rörelsens resultat utan säkringar eller valutapåverkan. Då syns det hur verksamheten går.

Dotterbolagen rapporterar varje månad in hur stora exponeringar de har för att Ericsson skall kunna säkra dem. Ericsson har en policy som säger att de skall säkra alla sina balansräkningsexponeringar. Sen sker uppföljning av valutaresultat mot exponeringarna för att de skall redovisa rätt resultat och rätt exponering. De två måste hänga samman.

4.3.2 Omräkningsexponering

Utländska bolag, till exempel ett amerikanskt dotterbolag, kommer att ha en resultaträkning definierad i amerikanska dollar vilket innebär att Ericsson rapporterar den i svenska kronor som en omräkningsexponering för varje post. Den viktigaste raden är nettoförsäljningen. Det är nettoförsäljningen som är viktig i den externa rapporteringen då den visar om koncernen har ökat eller inte. Exponering i valuta vid omräkning går inte att säkra vilket gör att den bara mäts och följs upp.

Varje balansräkningspost i utländska enheter kommer att omräknas till svenska kronor. Storleken på omräkningarna går inte att göra något åt, så det är väldigt lite fokus i Ericsson vad gäller den typen utav frågor. Däremot kan koncernen säkra nettovärdena i utländska bolag. Utländska nettotillgångar kan säljas till motsvarande värde i utländsk valuta för att veta hur mycket dem kommer att vara värda i svenska kronor. Ericsson säkrar väldigt lite av dotterbolagen. De har väldigt stort eget kapital så det är ingen fråga för dem. Alla bolag rapporterar in i vårt konsolideringssystem vilka balansräkningar och resultat de har. Omräkning brukar vara den största påverka beroende på vilka valutor som rör sig.

4.3.3. Valutakurser

Kurserna tar Ericsson från Reuters vid kl. 13.00 sista dagen varje månad för de flesta kurserna. Det finns vissa specialfall, till exempel den kinesiska kursen som endast används i Kina. Den kinesiska centralbanken presenterar sin kurs kl. 15.00 kinesisk tid sista dagen varje månad och bestämmer att alla måste följa den. Därför använder Ericsson den kursen för kinadollar. Det är bara kinesiska bolag som har exponering mot kinadollar eftersom utländska bolag inte får ha kinesiska exponeringar.

Snittkursen blir stängningskursen för varje månad under året plus december stängningskurs föregående år vilket innebär att det blir 13 mätpunkter på ett år. Q1 innehåller ett snitt på fyra kurser medan de Q2, Q3 och Q4 har tre. Det beror på att Ericsson konsoliderar årssiffror hela tiden, vilket innebär att Q2 är en rapport över sex månader och så vidare. Själva kvartalet är

bara en bakåträkning. De tar till exempel sex månader minus de första tre för att få fram Q2. Q2 är därmed inte isolerad utan är förändringen mellan sex månader och Q1.

Effekten av att räkna med snittkurser är att det blir en viss utjämning av kurser. Det kan vara bra eftersom omräkning av resultaträkningen inte går att säkra. Det enda som går att göra är att minska volatiliteten vilket görs genom användning av snittkurser. Ericsson har inga funderingar på att gå över till kvartalskurser. Mycket av informationen används kontinuerligt av organisationen internt, därför fås en viss stabilitet i siffror genom att använda isolerat data. Utvecklingen lutar snarare mot att använda sig av en isolerad period än genomsnitt. Vid omräkning av dotterbolags resultaträkningar tar vi allt till årets snittkurs. Vid omräkning av balansräkning tar vi in allting till stängningskurs.

4.3.4. Granskning av Ericssons årsredovisning

Förvaltningsberättelsen:

När de upplyser om sin försäljning i översikten och förvaltningsberättelsen presenterar de en minskning för jämförbara enheter med 9 procent justerat för valutaeffekter och kurssäkringar.

Kassaflödesanalysen:

I kassaflödesanalysen finns följande post:

Omräkningsdifferenser i likvida medel – 328 miljoner kronor.

Rapport över koncernens totalresultat:

I rapporten över koncernens totalresultat finns följande post:

Förändringar i ackumulerade omräkningsdifferenser – 1 361 miljoner kronor.

Koncernen upplyser om och specificerar valutapåverkan i följande noter:

Not 1 Väsentliga redovisningsprinciper

Här presenterar Ericsson hur de följer IFRS. De har delat upp informationen under tre rubriker. Omvärdering och omräkning av utländsk valuta, Transaktioner och balansposter och Koncernbolag.

Not 2 Finansiella instrument, säkringsredovisning och valutarisker

Under den här noten förklarar de vilka deras viktigaste källor till osäkerhet i uppskattningar är samt hur de hanterar sin säkringsredovisning.

Not 8 Skatter - Förändringar i uppskjuten skatt

Omräkningsdifferenser 130 miljoner kronor.

Not 10 Immateriella tillgångar

Här specificerar de omräkningsdifferenserna för respektive typ av tillgång som berörs.

Not 11 Immateriella anläggningstillgångar

Även här delar upp omräkningsdifferenserna på olika typer av tillgångar.

Not 12 Finansiella anläggningstillgångar, långfristiga

Omräkningsdifferens -294 miljoner kronor.

Not 13 Varulager

Omräkningsdifferenser påverkar rörelser avseende inkuransreserv i varulager.

Not 14 Kundfordringar och Kundfinansiering

Rörelser avseende reserver för osäkra fordringar presenteras.

Not 15 Övriga kortfristiga fordringar

Här återfinns ackumulerade omräkningsdifferenser och följande information:

Omräkningsreserven innefattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter, förändring avseende omräkning av goodwill i lokal valuta, omvärdering av skulder som upptagits som säkringsinstrument av en nettoinvestering i en utländsk verksamhet.

Not 16 Eget kapital och övrigt totalresultat

Akkumulerade omräkningsdifferenser redovisas med tillhörande information. ”Omräkningsreserven innefattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter, förändring avseende omräkning av goodwill i lokal valuta, omvärdering av skulder som upptagits som säkringsinstrument av en nettoinvestering i en utländsk verksamhet.”

Not 17 Ersättning efter avslutad anställning

Årets omräkningsdifferens specificeras per geografiskt område.

Not 18 Avsättningar

Årets omräkningsdifferens presenteras.

Not 20 Finansiell riskhantering och finansiella instrument

Under den här noten klassificerar de sina finansiella risker och förklarar sin valutapåverkan.

”Koncernens presentationsvaluta är svenska kronor och förändringar i valutakurserna kommer därför att påverka:

- Enskilda rader så som Fakturering och Rörelseresultat.
- Möjligheterna att jämföra resultat mellan olika perioder.
- Bokfört värde på tillgångar och skulder.
- Rapporterade kassaflöden.

Fakturering och rörelseresultat påverkas av valutakurser från två typer av exponeringar, omräkningsexponering och transaktionsexponering. I rörelseresultatet är vår främsta exponering hänförlig till transaktionsexponering, vilken till viss del adresseras med säkring.”

Vidare förklarar de även mer ingående sin omräkningsexponering och transaktionsexponering. De förklarar också hur de hanterar sina kassaflödessäkringar och hur omräkningsrisken hanteras.

4.4 Sandvik

Sandvik är en verkstadskoncern som säljer högteknologiska och avancerade produkter världen över. Sandvik finns representerade i 130 länder och det medför en stor exponering.⁷⁷ Nedan redogörs för den information vi erhållit från intervjun med Robert Hultgren och Fredrik Högberg samt information från granskning av Sandviks årsredovisning.

4.4.1. Transaktionsexponering

Sandvik har samlat sina exponeringar så att alla affärsområden har en eller två stora ”exponeringshubbar”. Bolaget i Australien är inte utsatt för någon transaktionsexponering då de både köper och säljer i australiensiska dollar. Det finska bolaget däremot har euro som rapporteringsvaluta men säljer i australiensiska dollar så där får Sandvik en valutaeffekt. Genom att samla exponeringarna i några större bolag anser Sandvik att de har ganska bra koll på vilka exponeringar de har. Det skulle inte vara hanterbart om alla bolag skulle köpa och sälja i utländska valutor. Sandvik består av drygt 300 aktiva bolag. Av dem är 50 stora produktionsbolag som fabriker och ungefär 300 säljbolag runt om i världen. För att de skall bli en hanterbar massa så har Sandvik tagit beslut om att varje säljbolag skall faktureras i sin egen valuta. Om en fabrik i Finland säljer till ett säljbolag i Australien ställs den fakturan ut i australiensiska dollar. Därmed försvinner valutarisken från alla småbolagen runt om i världen. De fakturerar i australiensiska dollar och faktureras i australiensiska dollar.

Treasuryavdelningen tar inga beslut om att bolagen skall säkra, det är upp till bolaget självt, men treasury kommer att utvärdera om de har för stora valutakursdifferenser. I Sandvik styr varje affärsområde själv över om de vill säkra eller inte. Treasuryavdelningen gör en valutaeffektsberäkning för eget kapital i Sandvik men det används egentligen inte i informationssyfte. Det är ingen som efterfrågar den informationen. Det är en omräkning av storleken på det egna kapitalet och inte en effekt på rörelseresultatet.

4.4.2 Omräkningsexponering

Alla bolagen rapporterar in sitt resultat i lokal valuta och resultatet jämförs sedan med kurserna för ett år sedan. Balansräkningarna omräknas men det ger ingen påverkan på rörelseresultatet. Sandvik säkrar inte sitt egna kapital. Det diskuteras löpande men koncernen har hittills valt att inte säkra. När Sandvik tar fram valutaeffekterna är det alltid rörelseresultatet de tittar på. I Q1 för 2010 presenteras omräkningen av eget kapital under övrigt totalresultat. Den valutaeffekten uppgår till ett betydande belopp men ledningen har ändå valt att inte säkra det. När Sandvik tar fram en valutaeffekt tittar de på hur mycket deras rörelseresultat har förändrats från ett kvartal till ett annat. Då kan en jämförelse göras mellan Q4 2009 och Q1 2010, och mellan Q1 2009 och Q1 2010. Sandviks jämförelsesiffror är alla mot ett år tillbaka. Även valutaeffekten beräknas med referenspunkt ett år tillbaka.

Under upplysningsposten till eget kapital redovisas en post som heter årets omräkningsdifferenser. Den är balansräkningsexponering som Sandvik har i utländsk valuta.

⁷⁷ www.sandvik.se/ 2010-04-21

Det är valutans påverkan på balansräkningarna från föregående år. Det påverkar storleken på det egna kapitalet men inte rörelseresultatet. Sandvik redovisar i årsredovisningen 2009 valutakursförluster på fordringar och leverantörsskulder av rörelsekaraktär. Det är inte en förändring från föregående år utan en faktisk resultatpost. Det är omvärdering av dotterbolagens kund- och leverantörsreskontra.

Det finns egentligen inget område som inte påverkas av valutakursförändringar. Möjligtvis den svenska verksamheten. De största finansiella riskerna i Sandvikkoncernen är valutarisk, ränterisk och pensionsrisk. Även om Sandvik har huvudkontoret i Sverige så ligger 90 procent av verksamheten i utlandet. Tillverkning, inköp och försäljning i Sverige är egentligen det enda området som inte har någon valutapåverkan. I stora internationella koncerner så har allting mer eller mindre en valutapåverkan eftersom allting i slutändan räknas om till svenska kronor. Så länge koncernen finns utanför Sveriges gränser kommer det alltid att finnas en valutarisk.

4.4.3. Valutakurser

Sandvik hämtar kurser varje dag. De gör sedan ett snitt av det under Q1. Kurserna tas från Reuters. Sandvik har inte funderat på att ändra genomsnittskurser.

4.4.4. Granskning av Sandviks årsredovisning

Förvaltningsberättelsen

Sandvik presenterar att orderingången och faktureringen har sjunkit med 31 respektive 30 procent. De upplyser om att siffrorna är beräknade med ”fast valuta för jämförbara enheter”. De specificerar även samma siffra per affärsområde. Vidare påverkade förändrade valutakurser rörelseresultatet gentemot 2008 negativt med 18 miljoner kronor. Sandvik presenterar kortfattat sin valutarisk och transaktionsexponering och de valutor som berör koncernen. Även omräkningsexponeringen presenteras. De visar även utförliga diagram för mängden finansiering, upplåning, nettotillgångar och rörelseresultat i respektive valuta för bolagen.

Kassaflödesanalysen:

Här presenteras följande poster. Realisering av ränteswappar och valutasäkring 1843 miljoner kronor.

Övrigt totalresultat:

Årets omräkningsdifferenser -645 miljoner kronor

Koncernen upplyser om och specificerar valutapåverkan i följande noter:

Not 1 Väsentliga redovisningsprinciper – samt viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål.

Här upplyser koncernen om hur de följer IFRS. De presenterar hur transaktioner i utländsk valuta och hur utländska verksamheters finansiella rapporter redovisas. Vidare presenteras redovisning av valuta under rubrikerna finansiella intäkter och kostnader, finansiella

---

instrument, säkringsredovisning och fordringar och skulder i utländsk valuta. I kassaflödesanalysen har rörelseskulder och tillgångar justerats för valutakursförändringar.

Not 5 Övriga rörelseintäkter

Valutakursvinster på fordringar och skulder av rörelsekaraktär. – 0 kronor.

Not 6 Övriga rörelsekostnader

Valutakursförluster på fordringar och skulder av rörelsekaraktär. – 246 miljoner kronor

Not 9 Finansnetto

Netto valutakursförändringar -25 miljoner kronor

Not 11 Skatter

Skatteposter hänförliga till övrigt totalresultat, årets omräkningsdifferenser -645 miljoner kronor. Förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader och underskottsavdrag, omräkningsdifferens 51 miljoner kronor.

Not 13 Koncernens immateriella och materiella anläggningstillgångar

Här presenteras andel av årets omräkningsdifferenser på varje grupp av tillgångar.

Not 16 Andelar i intresseföretag

Årets omräkningsdifferens -3 miljoner kronor.

Not 21 Särskilda upplysningar om eget kapital

Här presenteras omräkningsreserven och årets omräkningsdifferens.

Not 23 Avsättningar till pensioner och andra långfristiga ersättningar

Förvaltningstillgångarnas utveckling, valutakursdifferenser -329 miljoner kronor.

Ändring av nettoskuld på grund av valutakursändringar 78 miljoner kronor.

Oredovisade aktuariella vinster och förluster, årets omräkningsdifferens -56 miljoner kronor.

Not 24 Övriga avsättningar

Här presenteras årets omräkningsdifferenser för olika typer av avsättningar.

Not 30 Kompletterande upplysningar finansiell riskhantering

Justeringar till verkligt värde som ingår i årets resultat, utöver verkligt värde justeringar ingår även räntor och valutaomräkningseffekter.

4.5 Atlas Copco

Atlas Copco är en världsledande leverantör av produktivitetshöjande lösningar för industrin. Koncernen säljer och hyr ut produkter i 170 länder och de exponeras av olika valutor dagligen.⁷⁸ Nedan redogörs för den information vi erhållit från intervjun med Roger Sandin samt information från granskning av Atlas Copcos årsredovisning.

---

⁷⁸ www.atlascopco.com/se/Investorrelations/ 2010-04-21

4.5.1. Transaktionsexponering och riskhantering

Transaktionerna i resultaträkning i de olika dotterbolagen stäms av en gång i månaden, som en del av bokslutet. Första dagen i månaden efter rapporterar dotterbolagen in sin försäljning och tredje dagen så rapporterar de in resten. Kassaflöden gör Atlas Copco bara för gruppen, det finns inga kassaflödesanalyser för dotterbolagen separat.

Atlas Copco har en policy att inte säkra. De försöker istället matcha sina transaktioner i sina bolag. Dock får en del bolag som uppfyller specifika krav säkra sig. De bolagen får säkra sina marginaler. Treasuryavdelningen har mandat att välja att göra grupsäkringar. Då säkras inte en specifik enhet utan säkring sker av en procentuell del av koncernens totala flöde i den valutan. Det är sällan det mandatet används.

Transaktioner i dotterbolagen rapporteras in som en del av månadsrapporteringen, och kassaflöden rapporteras in en gång i veckan. Kassaflöden är inte direkt knutet till en enskild transaktion utan det är nettot av alla transaktioner som förfaller den veckan. Rapporteringen av kassaflöden är till för dem som hanterar kassan och ser till att det hela tiden finns pengar i den. Det är flödet i varje transaktionsvaluta som rapporteras och de flesta dotterbolagen har sin lokala valuta som transaktionsvaluta.

I de länder där den lokala valutan av något skäl inte går att använda så kan dotterbolagen ha exponering mot en annan valuta. I Brasilien, Indien, Ryssland och Kina finns det vissa flöden där Atlas Copco internt handlar med dollar men externt med de vanliga valutorna.

Om ett dotterbolag har en valutaexponering i den egna handeln så rapporterar de att de har ett flöde i en annan valuta och treasuryavdelningen tar beslut om den är så stor att den kan påverka gruppen. Är den så liten att den inte gör det tittar inte treasuryavdelningen på den. När treasuryavdelningen tar beslutet så räknas inte valutan om till svenska kronor. Vid årsskiftet 2009 hade koncernen en säkringsgrad på 1 procent av utomstående kundfordringar.

Atlas Copco tycker att traditionell säkring är ett sätt att bli av med ett kortsiktigt problem. Säkringar hjälper bolag att förbereda sig på hur valutan rör sig och på så sätt slippa de kortsiktiga och extrema situationerna. Atlas Copco vill lösa det långsiktiga problemet genom att försöka matcha till exempel inköp och försäljning. Om försäljning sker i en valuta så skall bolaget försöka att även göra inköp i den valutan. Atlas Copco vill på så sätt försöka få till en naturlig säkring. De anser att naturlig säkring är en bättre typ av säkring då traditionell säkring kan vara dyr. Genom att ha en policy som inte tillåter säkring uppmuntras dotterbolagen att göra naturliga säkringar. I dagsläget är det ett fåtal bolag som säkrar sina kundfordringar via treasuryavdelningen och det kan de göra för att de har bett om tillstånd för det.

4.5.2 Omräkningsexponering

Dotterbolagen rapporterar in i sin lokala valuta till koncernredovisningssystemet. Systemet räknar sedan balansräkningen till sista balansdagskursen/dagskursen. Resultaträkningen räknas om till snittkurs för året. Omräkningen är ingen komplicerad process då dotterbolagen skriver in sina lokala valutor i redovisningssystemet som gör omräkningen till svenska kronor.

Det är "group accounting" som hanterar hela det systemet och de har även ansvar för elimineringarna så att det inte blir dubbelräkningar i balansräkning och resultaträkning när alla bolagen i koncernen slås ihop. Dotterbolagen rapporterar en gång i månaden.

4.5.3. Valutakurser

Atlas Copco tar sina valutakurser från Bloombergs. Revisorerna stämmer av varje år att valutakurserna kommer från Reuters eller Blombergs för att de skall vara marknadsmässiga och korrekta siffror. Gruppkurserna hämtar Atlas Copco en gång i månaden och det är alltid sista svenska bankdagen i månaden klockan 10 och det är för att det skall vara verifierbarhet bakåt i tiden. Då dotterbolagen rapporterar in en gång i månaden så behövs ej dagskurser på transaktioner. Treasury ger genomsnittskurser till koncernen. Snittkurser görs för hela året och inte bara kvartalsvis. Snittkursen för Q1 skapas genom att addera kurserna för december, januari, februari och mars delat med fyra. Q2 görs genom att ta december, januari, februari, mars, april, maj och juni delat med sju. Atlas Copco räknar på 13 månader för genomsnittskursen för ett helår. Det pågår en diskussion mellan Atlas Copco, revisorer och andra bolag gällande om vad som ger den mest rättvisande bilden av valutakursen. Till exempel om de är snittkurs per kvartal eller om det är snittkurs per månad. Valet kan ha stora effekter då valutakurser gör otroliga skillnader.

4.5.4. Granskning av Atlas Copcos årsredovisning

Förvaltningsberättelsen:

I förvaltningsberättelsen går att läsa att gynnsamma valutakursförändringar bidrog med sju procent. Under rubriken intäkter presenteras att positiva valutaomräkningseffekter bidrog med åtta procent och att valutakursförändringar hade en positiv påverkan med 960 miljoner kronor på rörelseresultatet och påverkade marginalen positivt med ungefär 0,3 procentenheter. Valutakursdifferenser uppgick till 19 miljoner kronor och valutaomräkningseffekter utgjorde ungefär 2 procent av minskningen av rörelsekapital. Ersättningar efter avslutad anställning minskade till 1 768 miljoner kronor, främst på grund av valutakursförändringar och minskat antal anställda. Vidare presenteras översiktligt hur valutakursförändringar kan påverka gruppens resultat och vad koncernen gör för att begränsa effekten av den exponeringen.

Kassaflödesanalysen:

Valutakursdifferens i likvida medel – 76 miljoner kronor.

Koncernens rapport över totalresultat:

Omräkningsdifferenser utlandsverksamheter – 1 098 miljoner kronor
realiserat och omklassificerat till resultaträkningen – 0 kronor

Koncernen upplyser om och specificerar valutapåverkan i följande noter:

Not 1 Väsentliga redovisningsprinciper

I not 1 presenterar Atlas Copco hur de redovisar enligt IFRS. De presenterar både hur de redovisar Transaktioner i utländsk valuta och Omräkning av utlandsverksamheters finansiella rapporter.

Not 3 Tillgångar som innehas för försäljning, avyttringar och avvecklade verksamheter
Omräkningsdifferenser, realiserade -0 kronor

Not 8 Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader
Valutakursdifferenser – 0 kronor.

Not 9 Finansiella intäkter och kostnader
Valutakursvinster, netto 19 miljoner kronor.

Vinsten för 2008 på 939 miljoner kronor bestod av ackumulerade omräkningsdifferenser, tidigare redovisade i eget kapital, hänförliga till andelen eget kapital i dotterbolag som återfördes och därmed omklassificerades till resultaträkningen.

Not 10 Skatter – förändringar i uppskjuten skatt
Omräkningsdifferenser 21 miljoner kronor.

Not 12 Immateriella tillgångar
Omräkningsdifferenser specificeras på olika typer av tillgångar.

Not 13 Materiella anläggningstillgångar
Omräkningsdifferenser specificeras på olika typer av tillgångar.

Not 14 Andelar i intresseföretag
Omräkningsdifferenser 2 miljoner kronor.

Not 20 Eget kapital
Här förklaras Omräkningsreserven. Omräkningsreserven innefattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utlandsverksamheter samt vid omräkning av skulder som används för säkring av bolagets nettoinvesteringar i utländska dotterbolag.

Not 23 Ersättningar till anställda - Förändringar i förvaltningstillgångarna
Förändringar i förvaltningstillgångarna - Omräkningsdifferenser 7 miljoner kronor.

Not 25 Avsättningar
Omräkningsdifferenser specificeras på olika typer av avsättningar.

Not 27 Finansiell exponering och principer för riskhantering
– Avsättningar för osäkra kundfordringar
– Nedskrivningar av övriga finansiella fordringar
Valutarisk är risken att Gruppens lönsamhet påverkas negativt av förändringar i valutakurser. Det påverkar både transaktionsexponering (flöde) och omräkningsexponering (balansräkning). Vidare förklarar de mer utförligt hur deras transaktionsexponering och omräkningsexponering ser ut.

5. Analys och tolkning av empiri

För att redovisningen av koncerners finansiella information skall vara jämförbar krävs att den underliggande informationen är framtagen och beräknad på liknande sätt. Vi har intervjuat och granskat årsredovisningen hos fem bolag avseende valutaeffekter. I analysen nedan har vi jämfört svaren bolagen emellan för att identifiera skillnader och likheter. Med hjälp av teorin analyserar jämförbarheten i deras redovisning.

5.1 Intervjuer

Insamlandet av transaktionsexponeringen sker i stort sett på liknande vis i koncernerna. Dotterbolagen rapporterar sina transaktionsexponeringar löpande, ofta en gång i månaden till koncernen. De skillnader vi har sett är hur mycket dotterbolagen räknar ut själva och hur mycket av beräkningarna som koncernen gör. Under förutsättning att dotterbolagen och koncernerna räknar på likartat sätt borde det således inte föreligga någon skillnad mellan bolagen på det här området. Som vi såg i teorin är det en förutsättning att bolag väljer samma metod för redovisning om den skall vara jämförbar.

De flesta koncernerna kom in på säkringsredovisningen när vi frågade om hur deras transaktionsexponering såg ut och där skiljde sig koncernerna åt. Atlas Copco hade som policy att i stort sett inte säkra någonting medan Ericssons dotterbolag måste säkra 6-12 månader. I teorin presenterades tre olika sätt på vilka bolag kan hantera sina valutarisker. Det ena var att säkra så mycket som möjligt, det andra att selektivt säkra en del och det tredje att inte säkra alls⁷⁹. Vi har under intervjuerna sett exempel på alla tre inställningarna. Det gör att bolagens exponering ser lite olika ut och att deras valutaeffekter varierar sinsemellan. Vi anser dock inte att det behöver betyda att redovisningen inte är jämförbar om det tydligt går att utläsa effekterna i rapporteringen. Däremot är säkringsredovisning ett mycket komplext område och som vi såg i modellen av redovisningsprocessen kan komplexitet vara en av anledningarna till att mottagaren av redovisningen inte förstår eller misstolkar informationen. Olika användare har även olika mycket kunskap om ämnet vilket ytterligare förstör tolkningsutrymmet⁸⁰.

Intervjuerna har även visat att ansvaret för kassaflödessäkringar skiljer sig åt. Hos SKF bestämmer koncernen vad och hur dotterbolagen skall säkra medan Sandvik låter sina dotterbolag själva välja hur de vill göra. De allra flesta koncernerna försökte däremot att samla sin transaktionsexponering i några få dotterbolag genom att fakturera den interna handeln i köparens valuta. Dotterbolagen rapporterar sin exponering löpande till koncernen. Det är, som vi såg i teorin, viktigt att ha en samlad bild av sina valutarisker för att kunna påverka dem och täcka dem genom säkring⁸¹. När bolaget skall avgöra hur stor en valutarisk är behöver de ta hänsyn till två faktorer, hur långt fram i tiden betalningen skall ske och i vilken valuta. Rapporteringen av valutaexponeringar sker från varje dotterbolag vilket gör att

---

⁷⁹ Grath, Anders (2008) "Internationell handel, betalning & finansiering", s.130-132

⁸⁰ Grath, Anders (2004) "Företagets utlandsaffärer" utgåva 8, s.25-28, s.95-101

⁸¹ Grath, Anders (2004) "Företagets utlandsaffärer" utgåva 8, s. 25-28 och s. 95-101

koncernen kan analysera exponeringen för varje bolag samt för hela koncernen. Det är enligt teorin en fördel när beslut om täckning och minimering av risker skall tas⁸².

En skillnad som vi noterat mellan bolagen vad gäller omräkningen, är till hur stor del dotterbolagen själva omräknar sin redovisning och hur mycket koncernen sköter. Hos SKF gör dotterbolagen två böcker som omräknas av dem själva. Koncernens uppgift blir således endast att sammanställa och summera den data som samlats in. Hos Sandvik och de flesta andra bolagen rapporterar dotterbolagen istället i sin lokala valuta till koncernen. Gemensamt för alla är att de har redovisningssystem som sköter omräkningarna åt dem. Där läggs omräkningskurserna in och redovisningen konverteras automatiskt. I teorin framhölls att system som används för att sammanställa transaktioner kan vara svåra att förstå för personer med otillräcklig kunskap. En annan aspekt är att systemen är interna och det är som utomstående svårt att få inblick i hur de fungerar och därmed förstå dem och vilka effekter de ger.

Samtliga bolag uppgav även att allt är utsatt för valutapåverkan och att det därmed finns valutaeffekter på i stort sett allt i den finansiella rapporteringen. Dock är det mycket som endast visas internt i bolagen. Det stämmer överens med den teori vi tidigare tagit del av. Redovisningen har många syften, bland annat interna, som går ut på att den skall verka som beslutsunderlag för företagsledningen. Externt till aktieägarna via årsredovisningen är det inte allt som specificeras och visas vilket vi analyserar längre fram⁸³. Även Principal-Agentteorin nämner att en av anledningarna till informationsgap mellan företagsledningen och aktieägare är att mottagarna vill ha mer information än vad ledningen är villig att dela med sig av⁸⁴. Av de intervjuer vi genomfört har vi förstått att informationen om valutaeffekterna ofta är mer detaljerad och sammanställd på andra sätt än vad som syns i årsredovisningarna. Däremot fanns det någon som ifrågasatte nyttan med en alltför detaljerad redovisning. I teorin nämns att kommunikationen av ekonomiska händelser kan missförstås av mottagaren därför att redovisaren har krav på sig att ha exakt men kortfattad information. Kortfattad information kan ses som användarvänlig eftersom den är överskådlig och lätt att ta emot samtidigt som den inte ger lika mycket information som en mer detaljerad presentation⁸⁵. Som nämndes i flera intervjuer har bolagen dessutom kort tid på sig att sammanställa och presentera informationen till exempel för ett kvartalsbokslut, vilket gör att den inte kan vara alltför uttömmande.

Vad gäller valutakurser räknar de flesta av koncernerna med snittkurser, vilka de skapar genom att addera två månaders stängningskurser delat med två. Någon enstaka räknade ut snittet genom att addera dagskurserna genom antalet dagar. Det skiljde sig även åt hur de räknade ut sina kvartalskurser. Några räknade ett kvartal i taget isolerat och summerade dem efter hand för ett år. Andra ackumulerade löpande kurserna. Som Atlas Copco beskrev skapas kursen för Q1 genom att addera kurserna för december, januari, februari och mars delat med fyra. Q2 görs genom att ta december, januari, februari, mars, april, maj och juni delat med sju. Även om koncernerna använder valutakurserna på liknande sätt i redovisningen krävs det att

⁸² Grath, Anders (2004) "Företagets utlandsaffärer" utgåva 8, s. 25-28 och s. 95-101

⁸³ Polesie, Thomas och Johansson, Inga-Lill (1992) "Kommunikation mellan människor och organisationer" s.121

⁸⁴ Jensen, M. C. & W. H. Meckling (1976) Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3, 305-360

⁸⁵ Bohlin, Håkan (1987) "Aktieägarna och årsredovisningar" s.19-20

de använder samma kurser för att effekterna skall bli exakt likadana och därmed jämförbara. Vi har funnit att det skiljer sig något åt. Bland annat varifrån koncernerna hämtar sina kurser. Tre av fem hämtar dem från Reuters medan de övriga två använder sig av Bloombergs och SEB. Även klockslaget för hämtning skiljer sig åt. De flesta tar kursen 10:00 medan någon tar den klockan 15:00. Det resulterar i att även om den inmatade informationen skulle vara likadan så kommer resultatet av omräkningarna ändå att skilja sig, och därmed effekterna på koncernernas prestationer. FASB menar att informationen ökar sin användbarhet avsevärt om den går att jämföra mellan bolag. De anser även, liksom IASB, att det är ett mått på kvaliteten av redovisningen. Då det ofta är stora belopp som skall omräknas borde även en liten skillnad i kurser innebära en inte helt marginell effekt på beräkningarna. Dock är det endast ett fåtal timmar mellan koncernernas hämtning av valutakurser och det bör krävas extrema svängningar i kurserna för att det skall medföra betydande variationer i redovisningen. IASB kräver även att bolagens redovisning skall vara jämförbar över tid inom bolaget⁸⁶. Om koncernerna hämtar kurserna samma tid och från samma ställe varje månad uppnår bolagen jämförbarhet över tid.

5.2 Granskning av årsredovisningar

Vid granskning av årsredovisningarna har vi funnit både likheter och skillnader. Skillnaderna består främst i hur mycket information som ges men även hur informationen presenteras och klassificeras. Volvo presenterar mycket information i förvaltningsberättelsen medan Ericsson är mer sparsam. Även i kassaflödesanalysen skiljer sig bolagen åt. Nästan alla koncernerna benämner valutapåverkan på kassaflödet på olika sätt. I teorin beskrevs att det ställs höga krav på att mottagaren har tillräcklig kunskap för att förstå informationen för att kommunikationen mellan bolag och aktieägare skall fungera⁸⁷. Om bolagen presenterar sin påverkan på kassaflödet på olika sätt utan att ge någon djupare förklaring kan det vara svårt för användarna av informationen att utläsa vad skillnaderna beror på. Det kan krävas ganska mycket specifik kunskap hos användaren för att kunna analysera informationen. Finns inte den kunskapen är det enligt teorin lätt att informationen tolkas på fel sätt⁸⁸.

Alla bolagen redovisar omräkningsdifferenser under rapporten över övrigt totalresultat. Benämningarna på posten skiljer sig dock mellan bolagen. Som modellen över redovisningsprocessen visar är det redovisaren som väljer vilka händelser som skall kommuniceras⁸⁹. I det här fallet innebär det att bolagen själva, inom ramen för standarderna, väljer vad som skall presenteras i årsredovisningen. Vi kan se att det i många avseenden skiljer sig åt. I intervjuerna nämnde alla bolag att alla deras poster i stort sett påverkades av valutaeffekter. Dock presenteras och specificeras inte alla effekterna enskilt på alla poster i årsredovisningen. Det innebär att det, som Principal- Agentteorin beskriver, uppstår ett informationsgap mellan koncernen och läsaren av årsredovisningen⁹⁰. Dessutom sprids årsredovisningen som masskommunikation och är opersonlig information riktad till den stora massan⁹¹.

⁸⁶ Internationell redovisningsstandard i Sverige”, IFRS/IAS (2008) s.16

⁸⁷ Bohlin, Håkan (1987) ”Aktieägarna och årsredovisningar” s.19-20

⁸⁸ Bohlin, Håkan (1987) ”Aktieägarna och årsredovisningar” s.17

⁸⁹ Bohlin, Håkan (1987) ”Aktieägarna och årsredovisningar” s.17

⁹⁰ Jensen, M. C. & W. H. Meckling (1976) Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3, 305-360

⁹¹ Bohlin, Håkan (1987) ”Aktieägarna och årsredovisningar” s.17-19

Noterna i en årsredovisning är till för att förklara bolagets rapporter. Det är därmed där användaren av den finansiella informationen kan få djupare information om bolagets ekonomiska händelser. Även här har vi sett att presentationen skiljer sig åt mellan koncernerna. Alla utom Ericsson specificerar valutaresultat under noten övriga rörelseintäkter/kostnader. Ytterligare områden där presentationen skiljer sig åt är fordringar, lager och skatt. Till exempel specificerar Volvo och Ericsson omräkningspåverkan på sina lager medan övriga bolag inte nämner något om det. Atlas Copco och Sandvik har inte specificerat omräkningar på sina fordringar vilket de andra koncernerna har gjort. SKF är enda bolaget som inte presenterar omräkningseffekter på upplysningarna om sina skatter. Som IASB nämner skall informationen vara jämförbar mellan bolag⁹². Att bolagen väljer att benämna och presentera likartade händelser på olika sätt anser vi minskar jämförbarheten. De redovisar alla enligt samma standarder inom IFRS varför det enligt oss inte bör vara någon större skillnad. Vi kan se att mängden och detaljnivå kan skilja sig något mellan bolagen. Teorin förklarar det med att bolag ofta har krav på sig att presentera kortfattad men exakt information⁹³.

Det finns vissa noter där alla bolagen presenterar och ger någon typ av förklaring av sin valutapåverkan. Alla bolagen förklarar sin valutahantering i första noten som behandlar redovisningsprinciper. De redovisar även sina omräkningsdifferenser/effekter specificerat på immateriella/materiella tillgångar. Avsättningar är ytterligare ett område där alla bolagen redovisar omräkningspåverkan. De noter som i koncernerna behandlar riskhantering och finansiella tillgångar har alla någon form av valutapåverkan vilket ter sig naturligt då valutan är en del av bolagens riskexponering.

---

⁹² Internationell redovisningsstandard i Sverige”, IFRS/IAS (2008) s.16

⁹³ Bohlin, Håkan (1987) ”Aktieägarna och årsredovisningar” s.19-20

---

6. Slutsats

Nedan presenteras de slutsatser som har gått att utläsa ur analysen av den empiriska undersökningen. Forskningsfrågan besvaras med hjälp av underfrågorna som tidigare definierats.

6.1 Är redovisningen av effekten av valutaförändring jämförbar?

Överlag har vi funnit att valutaeffekter är ett område som är intressant och skapar diskussion hos bolagen. För att besvara ovanstående forskningsfråga har vi formulerat två underliggande frågeställningar. Den ena syftar till att skapa förståelse för bolagens insamling och hantering av valutaeffekter medan den andra undersöker hur informationen sedan presenteras. Undersökningen av hur bolagen hanterar effekter av valutaförändringar och granskningen av presentationen i årsredovisningarna har visat att det både finns skillnader och likheter mellan de fem koncernerna. Diskussionen handlar inte bara om hur effekterna skall insamlas och redovisas, utan en viktig aspekt som bolagen återkommer till är deras policy kring säkringsredovisning. Det är även ett av de områden där vi har identifierat skillnader. Vissa bolag väljer att säkra en stor del av verksamheten medan andra i stort sett inte säkrar något alls. Vi fann även skillnader i vilken enhet som beslutade om säkringar skulle genomföras eller ej. Hos vissa koncerner låg ansvaret på de enskilda dotterbolagen medan det hos andra var den gemensamma treasuryavdelningen som hade ansvaret. Andra skillnader som identifierades var vilka kurser som koncernen använde sig av i sina beräkningar och omräkningar av de finansiella rapporterna. Dels hämtades valutakurserna från olika institut och dels hämtades de vid olika tidpunkter. Beräkningarna av genomsnittskurser skiljde sig också åt mellan bolagen.

Det fanns även likheter i hur bolagen hanterade sina valutaeffekter vilket delvis beror på att de följer samma standarder. Bolagen ansåg att redovisningen är tydligt reglerad av IFRS. Vi fann inte att någon av koncernerna upplevde att det var regelverket som gjorde området problematiskt. Istället framhöll bolagen att det är området i sig som är komplext. En av de likheter vi fann var att koncernerna försökte samla sina valutaexponeringar i ett fåtal dotterbolag genom att fakturera i köparens valuta internt. Det gör bolagen för att minska valutarisken. Även insamlingen av rapporter från dotterbolagen till koncernen skedde på likartat sätt. Dotterbolagen rapporterade in en gång per månad och koncernen sammanställde sedan informationen. Alla bolag utom ett utförde även omräkningen från dotterbolagens valuta till koncernens rapporteringsvaluta.

Det fanns också skillnader i koncernernas presentation i årsredovisningarna. Skillnaderna bestod i att mängden information varierade. De olika bolagen förklarade sin information olika detaljerat. Även benämningar av vissa poster skiljde sig åt mellan bolagen. I övrigt redovisades valutaeffekter på i stort sett samma poster i årsredovisningarna. Alla respondenter var även överens om att i stort sett alla poster i redovisningen är mer eller mindre påverkade av valutaeffekter.

Sammanfattningsvis kan vi se att redovisningen av effekten av valutaförändring är jämförbar i de delar där bolagen agerar likartat. Till exempel i hur de samlar in sina valutaeffekter, hur de räknar ut dem och hur de sedan sammanställer och använder informationen internt. Däremot skiljer sig den externa presentationen av redovisningen åt. Till exempel benämns posterna på olika sätt och mängden information varierar. Det gör att informationen inte är jämförbar för användarna av årsredovisningen.

7. Avslutande diskussion

Nedan redogörs för författarnas diskussion kring studiens resultat. Vidare förs en diskussion kring undersökningens validitet och reliabilitet. Även förslag till fortsatt forskning som framkommit under studiens gång presenteras.

7.1 Författarnas kommentarer

Studiens syfte var att ge ökad förståelse kring redovisningen av valutaeffekter samt belysa områden som kan upplevas problematiska. Vi har kommit i kontakt med mycket kompetenta personer inom området som har bidragit till att studiens resultat uppnått tillräcklig relevans. Särskilt de som är verksamma på treasuryavdelningarna har visat mycket bred kunskap inom området. Då det visat sig att de fem koncernerna samlar in och hanterar valutaeffekter på ett likartat sätt anser vi att de kan representera en större population och att resultatet är trovärdigt. Dock har vi under uppsatsens gång blivit varse om att valutaredovisning är ett större och mer komplext område än vad vi tidigare trott. Vi har i vissa situationer upplevt att det funnits en skillnad mellan vår teoretiska kunskap jämfört med respondenternas praktiska erfarenhet. Det kan ha medfört ett visst utrymme för feltolkningar vilket kan ha påverkat studiens reliabilitet. Det har även varit svårt att göra en djupgående analys av informationen som presenteras i årsredovisningarna då vi har analyserat kvantiteten och inte tagit hänsyn till kvaliteten på redovisningen.

7.2 Förslag till fortsatt forskning

Under studiens gång har vi fått ökad insikt i och förståelse för ett område som visade sig vara mycket omfattande. Vi har uppmärksammat flera spännande aspekter inom området valutaredovisning och säkringsredovisning. Det har mynnat ut i två förslag på ämnen som vi anser är intressanta att undersöka.

1. Vad har olika val av säkringspolicy för betydelse på redovisningen och vilken strategi lönar sig i längden?
2. Vad efterfrågas hos användarna av årsredovisningen för att de skall anse att redovisningen av valutaeffekterna skall vara jämförbar?

Källförteckning

Litteratur

Andersen, Ib (1998) ”Den uppenbara verkligheten” Studentlitteratur

Bohlin, Håkan (1987) ”Aktieägarna och årsredovisningen” Studentlitteratur

Grath, Anders (2004) ”Företagets utlandsaffärer” utgåva 8, Exportrådet

Grath, Anders (2008) ”Internationell handel, betalning & finansiering” Nordia Publishing LTD

Johannessen, Asbjörn och Tufte, Per Arne (2002) ”Introduktion till samhällsvetenskaplig metod” Liber AB

Lesley, Ulf (2004) ”Integrerad kommunikation - i praktiken” Liber AB

Marton, Jan; Falkman, Pär; Lumsden, Marie; Pettersson, Anna Karin; Rimmel, Gunnar (2008) ”IFRS- i teori och praktik” Bonniers

Polesie, Thomas och Johansson, Inga-Lill (1992) ”Kommunikation mellan människor och organisationer” Studentlitteratur

Smith, Dag (2006) ”Redovisningens språk” Studentlitteratur

Artiklar

Hedberg, Christer ”Redovisning fortfarande på låg nivå” Svenska Dagbladet 1996-10-20;

Hedberg, Christer ”Dramatisk förändring är på gång” Svenska Dagbladet 1996-10-24;

Hedberg, Christer ”Informationsmissar – Bolagen syndar med valutaeffekterna” Svenska Dagbladet 1998-10-07

Malmqvist, Peter ”Fokuserad kritik kan göra redovisningsreglerna bättre” Dagens Industri 2009-08-20

Vetenskapliga artiklar

Barlev och Haddad (2007) ”Harmonization, Comparability, and Fair Value Accounting” *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, pp. 495-509

Ijiri, Yuji (1995) ”Segment Statements and Informativeness Measures: Managing Capital vs. Managing” *Resources Accounting Horizons* Vol. 9 No. 3 September 1995 pp. 55-67

Jensen, M. C. & W. H. Meckling (1976) Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3, 305-360

Krisement, Vera M (1997) "An approach for measuring the degree of comparability of financial accounting information." *The European Accounting Review* vol 6, nr 3, s. 465-485.

Elektroniska källor

<http://www.ekonomifakta.se/sv/Artiklar/2008/December/Turbulens-pa-valutamarknaden/> 2010-04-13

<http://www.ekonomifakta.se/sv/Fakta/Foretagande/Naringslivet/Sveriges-storsta-foretag/> 2010-04-12

<http://www.volvogroup.com/group/sweden/sv-se/Volvo%20Group/Pages/landingpagevolvogroup.aspx> 2010-04-21

<http://www.sandvik.se/> 2010-04-21

<http://www.ericsson.com/se/investerare/korthet/index.shtml> 2010-04-21

http://www.skf.com/portal/skf_se/home/omskf?contentId=055973&lang=sv 2010-04-21

<http://www.ssab.com/sv/Om-SSAB/Om-SSAB1/> 2010-04-21

http://www.scb.se/statistik/HA/HA0201/2008M02D/HA0201_2008M02D_SM_HA22SM0801.pdf 2010-04-15

<http://www.eu-upplysningen.se> 2010-04-07

<http://www.oanda.com> 2010-04-12

http://www.skf.com/portal/skf_se/home/omskf?contentId=055973&lang=sv 2010-04-21

<http://www.sandvik.se/> 2010-04-21

<http://www.atlascopco.com/se/Investorrelations/> 2010-04-21

<http://www.ericsson.com/se/investerare/korthet/index.shtml> 2010-04-21

<http://www.volvogroup.com/group/sweden/sv-se/Volvo%20Group/Pages/landingpagevolvogroup.aspx> 2010-04-21

<http://jfe.rochester.edu/> 2010-05-19

<http://www.eaa-online.org/r/default.asp?iId=JEKEJ> 2010-05-19

http://w4.stern.nyu.edu/ross/research.cfm?doc_id=2462 2010-05-19

<http://www.iasb.org/NR/rdonlyres/6F216CC9-F37E-432D-A3C0-CE4D78E52E27/0/FI0810b12obs.pdf> 2010-05-19

Övriga källor

Europaparlamentet och rådets förordning nr 1606/2002 av den 19 juli 2002.

Remissyttrande, Betänkande av Exportutredningen, SOU 2008:90

”Internationell redovisningsstandard i Sverige” IFRS/IAS (2008) FAR SRS

“A guide to IFRS” International Accounting Standards Committee Foundation 2009 s.5

Bilaga 1

Intervjufrågor:

1. Vilka områden är utsatta för valutaexponering i er koncern?
  - a. Resultat- och balansräkning.
2. Finns det olika typer av exponering?
3. Vilka olika komponenter inkluderar ni när ni definierar er valutaeffekt? (Flödeseffekt, hedging, omräkning av utländska dotterbolag m.m.)
4. Redovisar ni omräkning av kundfordringar och leverantörsskulder som en valutadifferens?
5. Vad klassificerar ni som valutaeffekter?
  - a. Vilka valutaeffekter tar hänsyn till och vilka är mindre viktiga?
6. Vad ingår i och hur räknar ni ut omräkningsdifferenserna för utländska dotterbolag?
7. Hur går ni till väga för att samla in de olika enheternas information?
8. Hur sammanställer och kommunicerar ni koncernens valutaeffekter?
9. Hur presenterar ni era valutaeffekter? Delar ni upp dem på olika verksamhetsområden m.m.?
  - a. Vilka valutaeffekter är inbäddade i informationen som presenteras i Årsredovisningen och vilka redovisar ni öppet?
10. Vilka kurser använder ni er av? Räknar ni ut dem själva eller tar ni dem från något institut? Använder ni er av genomsnittskurser och vilken tidsperiod räknar ni på?
11. Tror ni att företag gör på olika sätt? I så fall inom vilka områden?